A°. 1858. N°. 275.

Opregte Maandagsche HAARLEMSCHE COURANT van 22 November.

[*Bij N°. 275 dezer Courant behoort een Vervolg.*]

WEENEN, 17 November.

De kardinaal-aartsbisschop van Weenen *v. Rauscher* zal zich in de helft der maand December naar Rome begeven, ten einde den Paus de bepalingen der jongste provinciale kerkvergadering voorteleggen.

— Dezer dagen is eene verordening op het schoolwezen bekend gemaakt. Op al de scholen is eene zeer gestrenge afzondering der geslachten voorgeschreven. Op de openbare scholen zullen geene katholieke, te gelijk, met niet-katholieke kinderen mogen onderwezen worden, en in opvoedings-inrigtingen zal een in verhouding gering aantal niet-katholieke kinderen mogen worden toegelaten.

VAN DEN RIJN, 19 November.

Uit Berlijn wordt gemeld, dat de heer *v. Pommer-Esche* vermoedelijk tot opper-regerings-president in de Rijn-provincien zal worden benoemd, ter vervanging van den heer *v. Kleist Retzow*; — en dat het bestuur van de posterij en de spoorwegen bij het departement van den Landbouw zal worden gevoegd.

PARIJS, 18 November.

In het regeringsblad wordt heden een besluit uitgevaardigd, betreffende den voorraad van granen der broodbakkers in al die steden, waar het bedrijf aan eene broodzetting is onderworpen. Bij dat besluit worden de prefecten gelast om maatregelen te nemen, opdat de broodbakkers in die steden steeds voorzien zullen zijn van eene hoeveelheid graan, of meel, als gevorderd wordt voor de dagelijksche behoefte, gedurende drie maanden.

Dit besluit is genomen, naar aanleiding van een rapport van den minister van Landbouw, Koophandel en Openbare Werken, waarin deze bewindsman uiteenzet, dat de toepassing van den maatregel zwarigheden zal opleveren, welke evenwel geenszins onoverkomelijk moeten worden geacht. Vooreerst zullen de bakkers de beschikking moeten erlangen over eene genoegzame ruimte voor het opslaan van den bij de wet gevorderden voorraad. De minister spoort de locale overheden aan om de belanghebbenden in dit opzigt te ondersteunen en het aanschaffen van magazijnen en voorraad-schuren gemakkelijk te maken. Het tweede bezwaar is van financiëlen aard, en betreft de vraag, of de bakkers genoegzame kapitalen zullen hebben, of kunnen verkrijgen, om gevolg te geven aan de bepalingen der wet. De minister is overtuigd, dat zij zich de noodige gelden, zonder buitengewone inspanning, zullen kunnen verschaffen, vooral thans, nu de koers van de rente niet hoog staat. Hij steunt op de welwillendheid der kapitalisten, die voorzeker vaderlandsliefde genoeg zullen hebben, om de bedoelingen der Regering in de hand te werken en zulks te meer, omdat zij in den voorraad zelven een waarborg zullen vinden voor de deugdelijkheid hunner schuldvordering. De minister vestigt de aandacht op de het te Parijs bestaande Hulp-fonds, de zoogenaamde *Caisse de Paris*, en gelooft, dat de overige stedelijke besturen zeer wel voorschotten kunnen doen aan de broodbakkers. Men zou *algemeene magazijnen* kunnen oprigten, en verder zoogenaamde *warrants*, of bewijzen van waarden in magazijn, in omloop kunnen brengen, welke laatste geldswaardige stukken buiten eenigen twijfel gaarne in betaling zouden worden aangenomen door de hier te lande bestaande financiële instellingen, even als door de Fransche-bank.

De minister doet opmerken, dat het vraagstuk van den voorraad van graan in geen verband staat met den uitvoer van granen, welke steeds op eene groote schaal wordt gedreven en evenmin met den invoer, die voortdurend van weinig of geene beteekenis is. Hij verkondigt, dat eerlang op deze aangelegenheid van wege de Regering zal worden teruggekomen.

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft eene circulaire uitgevaardigd, omtrent de wijze, waarop de besturen van liefdadigheids-instellingen zullen behooren te werk te gaan tot het verwisselen der onroerende goederen in renten op den Staat. De minister beschouwt het als wenschelijk, dat de kapitalisatie alleen dan zal worden geschorst, als buitengewone omstandigheden het onverwijld gebruik moeten vorderen van al de beschikbare financiële hulpmiddelen der genoemde instellingen.

— Lord *Cowley* is, naar men verneemt, te Compiègne ongesteld geworden. — Heden wordt gemeld, dat het Hof tot 30 November aldaar zal verblijven.

PARIJS, 19 November.

Het wordt thans van eene zijde, die goed onderrigt kan zijn, verzekerd, dat de heer *de Païva* na verloop van eenige dagen te Parijs wordt verwacht. In de diplomatieke kringen houdt men zich overtuigd, dat de genoemde staatsman niet eer uit Lissabon zal vertrekken, dat nadat de aangelegenheid der schadevergoeding, ter zake van het gebeurde met de *Charles-Georges*, zal zijn geregeld, en de laatste sporen zullen zijn uitgewischt van een misverstand, 't welk vooral in Portugal tot eene meer of minder bedenkelijke spanning aanleiding heeft gegeven.

— Onder de hooggeplaatste personen, die gelden willen geven voor de doorgraving der landengte van Suez, wordt de Emir *Abd-el-Kader* genoemd, die eene som van 5000 fr. heeft gezonden naar het kantoor Place-Vendôme, waar de hoofdzetel der maatschappij is gevestigd; — onder verklaring van zijn leedwezen, dat hij niet meer kon doen, ter ondersteuning van eene voor het geheele menschdom zoo nuttige onderneming.

— Prins *Orloff* is hier ter stede aangekomen. Zijne reis is geheel vreemd aan de staatkunde. De Prins is uitgenoodigd om de feesten te Compiègne bijtewonen, tegelijk met den graaf *von Kisseleff*, die aldaar op 26 November wordt verwacht.

De benoeming van den admiraal *Rigault-de-Genouilly* tot lid van den Senaat zal denkelijk spoedig in het regeringsblad worden uitgevaardigd.

— Een ingenieur voor de maritime constructien heeft magtiging bekomen om in pruissische dienst overtegaan. Naar men zegt, heeft hij zich evenwel niet langer dan voor vijf jaren verbonden.

— In den *Moniteur* wordt heden een besluit uitgevaardigd, waarbij, onder den waarborg van de stad Parijs en met goedvinden van den prefect der Seine, eene speciale kas wordt opgerigt voor den aanleg van groote openbare werken in deze hoofdstad. Tot dusver werden de gelden, voortspruitende uit gesloten leeningen en subsidien, van wege den Staat verleend, niet afgescheiden gehouden van de gewone stedelijke ontvangsten. De scheiding van die fondsen is het doel van den genoemden maatregel.

De thans ingestelde *kas voor werken der stad Parijs* zal de bevoegdheid hebben om krediet-bewijzen in omloop te brengen. Elke uitgifte van zoodanige bewijzen zal evenwel moeten plaats hebben, met goedvinden van het gemeentebestuur, en door den Keizer worden bekrachtigd.

LONDEN, 18 November ('s avonds).

H. M. heeft tot gezant bij het hof van Japan benoemd den heer *Fred. Bruce*, een broeder van lord *Elgin*, welke dezen bij de te Tiensin gevoerde onderhandelingen, als secretaris der britsche ambassade, ter zijde gestaan en het gesloten tractaat herwaarts overgebragt heeft. De heer *Bruce* is in 1842 verbonden geweest aan de toenmalige buitengewone ambassade van lord *Ashburton* naar de Ver.-Staten, en heeft van 1844 tot 1846 de betrekking vervuld van kolonialen secretaris te Hongkong. In 1847 werd hij tot consul-generaal in China benoemd; in 1848 tot zaakgelastigde in Bolivia, in 1851 tot zaakgelastigde te Montevideo, en in 1853 tot consul-generaal in Egypte.

— De Prins *van Wales* is naar Berlijn vertrokken, om zijne zuster, de gemalin van Prins *Frederik Wilhelm*, te bezoeken. Hij zal omstreeks drie weken te Berlijn blijven.

— Hier te lande is het gerucht verbreid, dat ons gouvernement voornemens is, schadevergoeding te geven voor de verliezen, welke door het bombardement van Jeddah geleden zijn. Uit sommige steden zijn zelfs te dier zake adressen aan lord *Malmesbury*, den minister van Buitenl. Zaken, toegezonden, waarin men dezen bewindsman voor dit besluit, hetwelk eene erkenning der onwettigheid van het bedoelde bombardement zou insluiten, dank betuigde. Op een van die adressen, uit Stockport toegezonden, heeft de minister, onder dagteekening van 10 November, doen antwoorden, dat het gerucht van het verleenen der bedoelde schadeloosstelling ongegrond is, en dat hij bereid is, van de handelingen der Regering ten aanzien van deze zaak in het Parlement uitlegging te geven.

— Dezer dagen zijn hier, te Bristol en in andere zeeplaatsen vergaderingen van reeders gehouden, om de aandacht van het gouvernement te vestigen op de omstandigheid, dat hun bedrijf kwijnt, terwijl daarentegen de scheepvaart onder vreemde vlag meer en meer toeneemt. Ook de Kamer van Koophandel te Greenock heeft zich dienaangaande met een adres aan den minister van Buitenl. Zaken gewend, waarop, onder dagteekening van den 8sten dezer, het volgende geantwoord is: „Het bedroeft graaf *Malmesbury*, dat de bedoeldheid, welke omtrent de waarschijnlijke uitwerking van de afschaffing der scheepvaartwetten bij velen bestond, bewaarheid is, en dat het H^r. M^s. gouvernement nog niet gelukt is, voor de engelsche scheepvaart in andere landen die vrijgevige behandeling te verwerven, welke het aan de vlaggen der andere natien verleend heeft. Maar lord *Malmesbury* zal bij voortduring bij buitenlandsche Regeringen aandringen op eene meer vrijgevige handelwijze in dit opzigt."

— In het iersche graafschap Tipperary is dezer dagen weder een grondeigenaar door sluipmoord om 't leven gebragt. Ditmaal heeft men den dader ontdekt, en bevonden, dat het een uit de dienst van den verslagene weggezonden arbeider was. Uit dien hoofde meent men, dat deze moord niet het werk is van de dusgenaamde Ribandmannen. Intusschen duurt de woeling van deze onruststokers, welke eene bijzondere vereeniging schijnen te vormen, bij welke staatkundige en godsdienstige hartstogten in 't spel zijn, voort. Hier te lande beschouwt men deze woeling met toenemende bekommering. In de organen van de liberale partij wordt aangedrongen op maatregelen, om het kwaad met nadruk te keer te gaan, en tot dat einde eene vermeerdering der politie-magt aangeraden, niet alleen om de openbare veiligheid des te beter te kunnen handhaven, maar ook om de gronbezitters bij het invorderen der pachten te ondersteunen. Als het meest afdoende middel om aan de woeling een einde te maken, wordt echter door diezelfde bladen voorgesteld de tusschenkomst van de r. kath. geestelijkheid, als welke, door haren invloed in Ierland zeer magtigen invloed, in staat zou wezen om de kwalijk gezinde bevolking tot rust te brengen. In sommige streken, bepaaldelijk in het graafschap Kerry, is, zoo als tevens verzekerd wordt, de genoemde geestelijkheid in dit opzigt reeds met goed gevolg werkzaam.

— Heden te Liverpool aangebragte berigten uit Nieuw-York van den 4den dezer melden, dat de thans in de Ver.-Staten aan het bestuur zijnde partij ook in den Staat Illinois bij de verkiezingen het onderspit gedolven heeft.

— Volgens een hier ontvangen telegram uit Madrid van gisteren, wilde men daar weten, dat het gouvernement der Ver.-Staten aan de spaansche Regering eene verklaring had doen toekomen, waarin het zijne goedkeuring hechtte aan haar besluit, om gewapenderhad van Mexico voldoening voor hare grieven te vorderen.

— De beurs blijft vast. De 3pc. gecons. resc. $98^3/_8$.

BRUSSEL, 19 November.

Gisteren hebben de gedeputeerden de beraadslaging voortgezet over de wet, betreffende den lijfsdwang. De verdere behandeling der zaak is op heden bepaald. De meeste leden der regterzijde waren weder aanwezig en hebben aldus, volgens een liberaal blad, getoond, niet langer gebruik te hebben willen maken van een verlof, 't welk zij hadden genomen, zonder daartoe van wege de Kamer gemagtigd te zijn geworden.

Het ministeriële hoofd-orgaan zegt, dat het onwaar is, dat de Koning met niemand zou hebben gesproken bij gelegenheid der aanbieding van het adres van antwoord, vermits hij zich zeer minzaam heeft onderhouden met den voorzitter der Kamer. Dat blad verkondigt verder, dat de Prinsen, zonen des Konings, de gewoonte niet hebben, om bij dergelijke plegtigheden aanwezig te zijn, en spoort het *Journal de Bruxelles* aan, om bepaald optegeven, wanneer vroeger van die gewoonte zou zijn afgeweken. Volgens het genoemde orgaan, blijkt het thans, dat de clericalen geheel den constitutionelen zin hebben verloren; — dat zij ten einde raad zijn, zoodat zij zelfs den mantel van het koningschap gaan gebruiken om hunne eigene dwaasheden en misslagen te verbergen.

De ministeriële dagbladpers houdt steeds vol, dat de regterzijde, door zich te verwijderen bij de beraadslaging over het adres van antwoord, zich op eene onverantwoordelijke wijze heeft misdragen. De regterzijde staat thans, naar luid van die pers, als de oppositie, tegenover de Regering. Waren er in het adres van antwoord zinsneden, welker staatkundige beteekenis aan de regterzijde mishaagde, dan had deze daartegen moeten opkomen, in eene regelmatig gevoerde beraadslaging, bij welke gelegenheid ieder voor zijne overtuiging had kunnen uitkomen. De regterzijde heeft dat niet gewild en de voorkeur gegeven aan het bedrijven van een staatkundigen misslag, waarvan, naar luid van het ministeriële blad, geen voorbeeld aanwezig is.

In het *Journal de Bruxelles*, het clericale hoofdorgaan, wordt beweerd, dat het juist de liberale partij is, welke inbreuk heeft gemaakt op den geest en het wezen der parlementaire Regering.

Volgens dat blad hebben het ministerie en de meerderheid de parlementaire rollen omgekeerd. In den regel wachten het ministerie en de meerderheid de aanmerkingen der oppositie af; welke laatste hare bedenkingen maakt, zoodra zij dit nuttig en noodig oordeelt. Nooit evenwel mag door eenigen de tegenstand der oppositie worden uitgelokt. In Frankrijk heeft de oppositie den tegenstand te ver gedreven, en de gevolgen daarvan zijn te over bekend. Maar hier, waar de oppositie geen tegenstand wil bieden, zoekt men dien door een geweldig middel uittelokken.

Het Kabinet en de meerderheid hebben behoefte aan spanning; de behoudende minderheid daarentegen aan kalmte. De matiging is verderfelijk voor de bovendrijvende partij, voortgestuwd als zij wordt door *het jeugdige liberalismus*. Het ministerie heeft willen strijden tegen windmolens, als: *de misbruiken van een vroeger tijdperk*, omdat zij den strijd vreest, dien zij zal moeten voeren tegen den waren vijand, te weten, zijne geallieerden van 10 December. Met grooten ophef is in het adres van antwoord gewaagd van *vroegere misbruiken* en van *de leeken-overheid*, omdat men liever de zaak van *het verpligte onderwijs*, *de wijziging van het lager onderwijs*, *de intrekking der antwerpsche conventie*, *de aaneensluiting der liberale associatien* niet wilde aanroeren. Sedert zes maanden weergalmt de geheele liberale dagbladpers van deze en dergelijke aangelegenheden, doch in het adres van antwoord wordt daarvan zelfs in de verte niet gerept. Het ministerie heeft in een valschen aanval op de clericalen een middel gezocht om de aandacht der aankomende liberalen afteleiden; het heeft gerucht willen maken, opdat het niet zou blijken, hoe onbeduidend zijne handelingen zijn. De ballon *partijzucht*, door de commissie opgevuld met wind en stormen, is ontspannen door een speldenprik van den heer *de Theux*, en als eene vormelooze massa nedergevallen voor de voeten van de verbaasde ministers. Het *Journal de Bruxelles* is overtuigd, dat de natie, die meer is gesteld op daden, dan op woorden, dankbaar zal zijn voor het doorzigt, waarvan de behoudende meerderheid in deze omstandigheid het bewijs heeft gegeven.

's GRAVENHAGE, 20 November.

Bij Z^r. M^s. besluit van 17 Nov. zijn benoemd: tot off. van just. bij de arr.-regtbank te Hoorn, m^r. *W. Terpstra*, thans subst.-off. van just. bij de arr.-regtbank te Brielle; tot subst.-off. bij de arr.-regtbank te Brielle, m^r. *J. van der Sleyden*, thans subst.-griffier bij de arr.-regtbank te Goes; tot subst.-griffier bij de arr.-regtbank te Goes, m^r. *H. R. van Hees*, adv. te Amsterdam.

— Bij Z^r. M^s. besluit van den 17den dezer, is de luit. ter zee 2de kl. *E. Adema*, op zijn verzoek, met den 20sten dezer, eervol uit 's Rijks zeedienst ontslagen.

Z. M. heeft, bij besluit van den 17den dezer: 1°. den luit. ter zee 1ste kl. jhr *H. P. de Kock*, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den laatsten dezer eervol ontheven van de hem opgedragen betrekking van inspecteur over het loodswezen enz. in het 3de district te Willemsoord, onder dankbetuiging voor zijne in deze bewezen goede en

belangrijke diensten; 2°. met den 1sten Dec. aanst. opgedragen de betrekking van inspecteur over het loodswezen, de betonning, bebakening en verlichting in het 3de district, te Willemsoord, aan den luitenant ter zee 1ste kl. *H. Engelsman Kleynhens*, thans gelijke betrekking vervullende in het 5de district te Hellevoetsluis; de betrekking van inspecteur over het loodswezen, de betonning, bebakening en verlichting in het 5de district, te Hellevoetsluis, aan den luit. ter zee 1ste kl. *T. Pan*, thans belast met de betrekking van directeur der werkplaatsen van en magazijnmeester bij het algemeen betonnings-magazijn te Enkhuizen; de betrekking van directeur der werkplaatsen van en magazijnmeester bij het algemeen betonnings-magazijn te Enkhuizen aan den luit. ter zee 1ste kl. *G. D. A. Ambt*, thans non-actief.

— Bij besluit van den 11den dezer, heeft Z. M. de met ultimo Dec. eerstk. aftredende leden der hoofdcommissie tot de zaken van Israëlieten, met name de heeren: mr. *M. H. Godefroi*, te Amsterdam, tevens pres., mr. *A. de Pinto*, te 's Gravenhage, tevens vice-pres., en mr. *M. G. Polak Daniels*, te 's Gravenhage, bij vernieuwing als zoodanig benoemd.

— H. M. de Koningin en Prins *Alexander* zijn gisteren ten 4 ure aan het paleis in het Noord-einde aangekomen; Z. M. de Koning en de *Prins van Oranje* ten half zeven. Nadat de vorstelijke personen elkander hadden begroet, heeft de Prins zich naar zijn paleis op den Kneuterdijk begeven.

— Bij de verdediging van zijne voordragt tot het afkoopbaar stellen van de tiendverpligting, heeft de heer *Sloet* gewezen op de hooge en steeds toenemende noodzakelijkheid om een einde te maken aan eene belemmering, die sedert duizend jaren hier te lande op den landbouw drukt, en een voortdurende bron oplevert van haat en nijd, twist en tweedragt en eindelooze regtsgedingen. Voor zich zelven op een onpartijdig standpunt geplaatst, en noch tiendheffer, noch tiendpligtige, heeft hij zich allezins verpligt gerekend om tot het bereiken van dit heilzaam doel mede te werken, ofschoon hij zich de bezwaren, daaraan verbonden, geenszins heeft ontveinsd, en ook door sommige zijner getrouwste staatkundige vrienden in dien strijd is verlaten.

Na te hebben verklaard, dat sedert 1795 naar een middel om van den tiendpligt te worden ontslagen door den landman reikhalzend wordt uitgezien, heeft de spreker als een blijk der algemeene belangstelling doen gelden, dat sedert het begin van 1856 tot op den huidigen dag voor twee millioenen tienden zijn afgekocht.

De spreker heeft verklaard, den grootsten eerbied te hebben voor het regt van eigendom, maar ook tevens overtuigd te zijn, dat dit regt door het onderwerpelijke voorstel in geenen deele wordt verkort, even min als eenig grondwettig voorschrift, en dat de wetgever, met het goedkeuren van het beginsel, zijne bevoegdheid geenszins zoude overschrijden en geene onregtvaardigheid begaan; — terwijl het integendeel eene onregtvaardigheid zoude zijn, een regt in stand te houden, volgens 't welk een tiendheffer, bij het ontginnen van gronden, zich komt meester maken van eens anders vruchten; — een regt, 't welk men wel wil afschaffen, maar niet dan tegen eene ruime schadevergoeding van den daarbij belanghebbende.

Omtrent de middelen, om tot den afkoop te geraken, heeft de spreker, als zijn gevoelen, opgegeven, dat men zich zooveel mogelijk zonder tusschenkomst van den regter daarin zal trachten te helpen; — dat spoedig handleidingen daartoe zullen voorkomen, — dat de vrijdom van zegel en registratie de kosten aanmerkelijk zullen verminderen, en dat, indien zijn oogmerk bereikt wordt, hij voornemens is, een voorstel van wet intedienen, bij 't welk wordt bepaald, dat verzoeken van tauxatie bij bloot rekest aan de regtbanken zullen kunnen worden ingediend. Het denkbeeld, dat de tiendpligtige zal wachten tot lage graanprijzen, en de tiendheffer daardoor te zeer zou worden benadeeld, is hem niet aannemelijk voorgekomen, omdat de tiendpligtige, die thans, ten gevolge van de hoogere prijzen, de middelen daartoe bezit, te zeer naar den afkoop verlangt om dezelve zoolang ongebruikt te laten.

Na de belangen van den landbouw te hebben verdedigd, en op het voorbeeld van zoo vele praktikale mannen, zoo binnen, als buitenslands, te hebben gewezen, die, als om strijd, de tiendheffing steeds als een groot nadeel hebben beschouwd; heeft de spreker beweerd, dat ook de belangen van den tiendheffer den afkoop vorderen, en heeft hij daartoe gewezen op de weifelende graanprijzen, die men thans reeds ondervindt, bij de staande prijzen van de voortbrengselen van den zuivelbouw; — op de productie van de landen, die steeds als de groote graanschuren in Europa zijn beschouwd; — op de verbeterde middelen van gemeenschap en vervoer, ook met America; — op de mogelijkheid, dat, bij lagere prijzen, hier te lande vele graanlanden tot weilanden zullen worden ingerigt.

Ten slotte heeft de spreker doen opmerken, dat alom vooruitgang en beschaving wordt waargenomen, en zelfs in Spanje en in Portugal geene tienden meer worden geheven: dat hij zich niet kan voorstellen, dat men die in Nederland, even als in Marocco, zal laten bestaan; dat hij het zijne heeft gedaan, ter emancipatie der nederlandsche gronden, en het aan de nederlandsche wetgevers overlaat het hunne daartoe aantewenden.

De heer *van Hall* heeft den heer *v. Zuylen* niet kunnen toegeven, dat tiendheffer en tiendpligtige bij het voorstel in gelijke regtsbetrekking zouden zijn gebragt als bij het dekreet van 1813. Hij heeft doen opmerken, dat, bij dit dekreet, gelijke regten zijn verleend aan den tiendheffer om zich, desbegeerende, den tiendverpligting te laten afkoopen, als aan den tiendpligtige om den verkoop te bewerkstelligen; dat bij het dekreet de 25ste penning voor de waardering van den koopprijs is bepaald; bij het voorstel de 20ste. Hij heeft verklaard, geenszins te willen optreden ter verdediging van het dekreet uit den tijd der overheersching, maar heeft, vermits een volksvertegenwoordiger niet mag letten op de belangen van een enkelen stand, maar op die van het algemeen, zich genoopt gevonden om de Kamer in de onaangename verpligting te brengen van beide met elkander te vergelijken, en het dekreet betrekkelijk beter te bevinden dan het voorstel.

— Bij de memorie van beantwoording der bedenkingen op het *achtste* hoofdstuk der staatsbegrooting, heeft Z. E. de minister van Marine zich verdedigd tegen het denkbeeld, alsof aan de uitgaven voor de uitbreiding van het materieel der zeemagt het karakter van buitengewoon, stilzwijgend en ongemerkt, zoude zijn ter zijde geschoven, en doen opmerken, dat hij zich nu weder, even als vroeger, tegen de hoogere opvoering van het eindcijfer heeft verzet.

Ten aanzien van de deugdelijkheid der nieuw gebouwde schepen, meent Z. E., dat men zich dient te beroepen op officiële rapporten, en dat, ten blijke, hoe ongegrond soms de loopende geruchten deswegens kunnen worden geacht, kan dienen, dat zoowel de *Medusa*, als de *Prinses Amelia*, eene voldoende stabiliteit hebben bekomen, en de batterijen voeren en kunnen voeren, voor welke zij bestemd zijn. Na het beantwoorden van verschillende aanmerkingen, nopens enkele schepen, verklaart de minister, dat het geenszins verwonderlijk kan voorkomen, dat, bij een eskader van 30 bodems, als thans in O.-Indie aanwezig is, enkele reparatie behoeven.

De verklaring, in het voorloopig verslag met zooveel nadruk afgelegd, dat nimmer een nederlandsch zee-officier in het handhaven van de eer van de vlag zal achterblijven, betuigt de minister met welgevallen en erkentelijkheid te hebben vernomen, en zich te verheugen, daartoe aanleiding te hebben gegeven, vermits zij de uitdrukking is der waarheid, door elke bladzijde onzer geschiedenis, en nog dezer dagen te Djambi gestaafd.

Bij de tamelijk uitgebreide memorie zijn nog verscheidene staten en bijlagen overgelegd, en ook eene verklaring van de commissie voor de dokwerken, houdende ten slotte, dat de thans verkregene uitkomsten voor de vervaardiging van het nieuwe drooge dok te Willemsoord, het vertrouwen versterkt op den goeden eind-afloop van dit voor de zeemagt zoo gewenschte en onmisbare werk.

— Antwoordende op de verschillende bedenkingen, nopens den staat van zaken in Indie, bij het voorloopig verslag op het *elfde* hoofdstuk der staatsbegrooting ter spraak gebragt, heeft Z. E. de minister van Kolonien o. a. verklaard, het wenschelijk te achten, dat het onderwerp der drukpers aldaar bij de wet worde geregeld, en daarbij worde gewaakt tegen wederzijdschen nadruk, zoowel in 't moederland, als in Indie.

— In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer is de beraadslaging voortgezet over de artikelen der voordragt op de afkoopbaarheid der tienden, en wel over het eerste artikel. Daarop is (gelijk gemeld is) door den heer *Thorbecke* en vier andere leden een amendement voorgesteld, waarbij het tiendregt afkoopbaar wordt gesteld, op de vordering van den tiendpligtige; met hetwelk de heer *Sloet*, behoudens de bijvoeging van „met uitzondering van de Kroon-domeinen" zich heeft vereenigd.

De heer *Mackay* heeft bezwaar geopperd tegen het beginsel, om die bevoegdheid alleen aan den tiendpligtige te verleenen: de heer *Meeussen* tegen de invoering, nopens Kroondomeinen. De laatste is daarin door den heer *v. Zuylen* ondersteund, en nadat de minister van Justitie had aangemerkt, dat hij zich, omtrent dit punt, niet konde verklaren, vermits er een ontwerp op het beheer dezer domeinen in onderzoek aanhangig was, heeft de heer *Sloet*, ten einde den gang der zaak niet te belemmeren, daarvan afgezien.

De heer *de Brauw* heeft, in het belang van den eigendom, bedenkingen ontwikkeld tegen het alzoo geamendeerde eerste art. en heeft, bij wijze van amendement, voorgesteld, dat ook de tiendheffer den afkoop zou kunnen vorderen, en dat, indien de tiendpligtige de middelen niet bezat, om den koopprijs te voldoen, hij daarin, door het daarstellen van hypotheek, zou kunnen voorzien.

Daarop is eene beraadslaging ontstaan over de vraag, of dit amendement naar de afdeelingen zou behooren te worden verzonden. De heer *Sloet* heeft op een onmiddelijk onderzoek aangedrongen. Na menig woord en wederwoord, is de vraag in stemming gebragt, of men met de overweging van het eerste artikel zoude *voortgaan*, derwijze, dat, indien het voorstel van den heer *de Brauw* mogt worden aangenomen, het ontwerp op nieuw in de afdeelingen zoude worden onderzocht. Bij stemming, is dit voorstel, met 47 tegen 10 stemmen, aangenomen. *Tegen* hebben gestemd de heeren *Mackay*, *v. Nispen*, *v. Rheede*, *L. D. Storm*, *Anemaet*, *Dirks*, *Elout*, *Luyben*, *v. Lijnden* en *Foreest*.

Het voorstel van den heer *de Brauw* is door sommige leden ondersteund en door den voorsteller verdedigd. Bij stemming is hetzelve, met 48, tegen 13 stemmen, verworpen. *Voor* hebben gestemd de heeren *de Kempenaer*, *v. Franck*, *v. Rheede*, *Storm*, *Elout*, *de Brauw*, *Schimmelpenninck*, *v. Lijnden*, *v. Foreest*, *v. Hall*, *D. v. Twist*, *Mackay* en *Stolte*.

Na dit besluit, heeft de heer *de Brauw* het tweede gedeelte van zijn voorstel ingetrokken, en is het eerste artikel van de voordragt, zoodanig als dit is geamendeerd en het hoofdbeginsel van dezelve inhoudt, met 45 tegen 16 stemmen, *aangenomen*. *Tegen* hebben gestemd de leden, welke voor de voordragt van den heer *de Brauw* hadden gestemd, benevens de heeren *Anemaet*, *Hoekwater* en *Luyben*.

[De beraadslaging over de verdere artikelen is voortgezet en zal maandag worden vervolgd, — en het begin van de overweging der Staats-begrooting is op woensdag den 24sten November bepaald].

HAARLEM, 20 November.

Een telegram uit Londen meldt, dat van de zijde der britsche Regering eene overeenkomst is gesloten met de indische telegrafen-maatschappij, voor den aanleg van eenen telegrafischen kabel door de Roode-zee naar Indie, langs Suez en Aden, zonder met eenige fransche, of oostenrijksche telegrafische linie te lande in aanraking te komen, en onder voorwaarde, dat de bedoelde lijn in 't aanstaande voorjaar in gereedheid zal zijn.

Den 16den vertoonde zich des morgens ten 6 ure het eerste drijfijs op de Maas te Grave, hetwelk ten 8 ure tot over de halve riviersbreedte was toegenomen. Den 17den aan de Blaanwe sluis de rivier met drijfijs overdekt. Waterhoogte ten 8 ure 1.31 el + A. P. Boven het veer te Hedel eenig drijfijs, benedenwaarts het ijs vast tot Bokhoven en van Hedikhuizen tot Well. Van Nederhemert tot Andel eenig drijfijs. Waterhoogte te Heusden ten 8 ure 0.73 el + A., P.

Het drijfijs, hetwelk zich op den 16den te Schoonhoven op de Lek vertoonde, heeft zich den 17den des morgens ten 11 ure vóór die stad gezet. Het hoogwater 0.70 el + A. P., laagwater 0.12 el — A. P. Den 18den op de Merwede te Gorinchem 's morgens veel drijfijs, hetwelk 's avonds veel was verminderd; hoog water 0.96 el + A, P., laag water 0.78 el + A. P.

Den 18den te Vreeswijk van de schipbrug bovenwaarts en van het Klaphek tot Ameiden het ijs vast. Men was werkzaam de rug in de haven te bergen. Waterhoogte ten 8 ure 1.25 el + A. P.

Op den IJssel den 18den te Westervoort weinig drijfijs. Te Deventer het ijs boven de brug vast, benedenwaarts drijvende; waterhoogte ten 8 ure 1.67 el + A. P. Aan het Katerveer het ijs vast. De overtogt met de pont, waterhoogte ten 8 ure 0.10 el — A. P. Te Kampen de rivier steeds met ijs bezet: waterhoogte ten 8 ure 0.07 — A. P.

— Uit Dordrecht, 9 Nov., wordt het volgende gemeld omtrent het ijs:

„Sedert eergisteren heeft zich voor deze stad veel drijfijs vertoond. De vaart van binnenschepen is dien ten gevolge grootendeels gestaakt, doch sommige stoombooten volbrengen nog geregeld hare reizen. Boven de stad is er meer ijs, zoodat geene booten de rivier op varen. Aan Willemsdorp is weinig drijfijs. Aan Katendrecht daarentegen was de overtogt bemoeijelijkt."

— De bewoner van den kelder onder het perceel, waarin in den nacht van 16 op 17 dezer te Amsterdam zulk een hevige en noodlottige brand gewoed heeft, is met zijne vrouw gearresteerd, als verdacht aan moedwillige brandstichting.

— De kadet O., van het 2de studie-jaar, is dezer dagen, voor het front van het geheele corps kadetten, van de Kon. Milit. Academie te Breda ontslagen en naar zijne familie teruggezonden, wegens mishandeling van een zijner kameraden.

— De verzakking der stadskade en der straten bij de Kraan te Nijmegen nemen, bij het dalen van den waterstand der rivier, weder sterk toe.

ZEETIJDINGEN.

AMSTERDAM, 20 November. Den 19den dezer in Texel binnengekomen: de stoomb. *Citizen*, Londen; *Gouv. van Ewijck*, Hull; en uitgezeild: de stoomboot *Koningin Marie*, Hamburg. Wind kompas rond.

Den 19den dezer in Helvoet binnengekomen: *Alexandrine*, Titcomb, Newjork, l. v. Brouwershaven. Niets uitgezeild. Wind z. w.

Den 24sten Oct. van Baltimore uitgezeild: *Scotia*, Miskely, Rott.

Den 6den dezer te Konstantinopel binnengekomen: *Jonge Willem*, Visser, Amsterdam naar Galatz.

Den 13den dezer te Triest binnengekomen: *Gelie*, Mennen, Londen; *Geert Herwig*, Pik, Newcastle; en uitgezeild: *Fennechiena Arentina*, de Jonge, Antwerpen.

Den 11den dezer te Venetien binnengekomen: *Orion*, Huges, Newcastle.

Den 14den dezer van Nantes uitgezeild: *Cornelia*, Schep, Rotterd.

Den 16den dezer te Sheerness binnengekomen: *Courier*, van der Stolk, Nantes naar Rotterdam, met verlies van anker en ketting.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

20 *November* 1858. 4½ *ure.*

	van	*tot*	*gebl.*		*van*	*tot*	*gebl.*
NEDERLAND.				OOSTENRIJK.			
Thesaurie 5 p	—	—	—	Obl. *Goll.* 5 p	—	—	—
Ned. Bank 4 "	—	—	—	" " 4 "	63½	—	.
W. Schuld 2½ "	64⅛	3/16	—	" Met. 5 "	78¼	7/16	78⅜
" . 3 "	75¾	—	—	" r. Amst. 5 "	87½	⅝	—
" 4 "	98¼	—	—	" Nat. 5 "	78⅜	11/16	78⅝
Amort. Sd. 3 "	92	—	—	" 54. 2½ "	39 13/16	⅞	
Handl. Ms. 4½ "	141½	—	—	Wener Bank *f*	1118	—	—
O. I. Leen. 4 "	—	—	—	" . . "	—		—
Holl.-Spw. . .	—	—	—	" 4 p	336	—	—
Leening 4½ p	—	—	—	NAPELS.			
Rijn-Spw. 4½ "	—	—	—	Cert. L. B. 5 p	—	—	.
M. Weidd. 4 "	—	-		" *Rots.* 5 "	—	-	—
BELGIE.				DENEMARKEN.			
Cert. W. S. 2½ p	—	—	—	Obl. Lond. 5 p	—	—	—
" *Rots.* 2½ "	53¼	—	—	" 3 "	—	—	—
FRANKRIJK.				BRAZILIE.			
Certif. ....3 p	—	—	—	Geldl. 24. 5 p	—	—	—
SPANJE.				" 39. 5 "	—	—	—
Oblig. ....1½ p	30⅛	¼	30 3/16	" 43. 5 "	99¼	—	
" ....3 "	45 13/16	—	—	" 52. 4½ "	—	—	—
" Bin. 3 "	41 3/16	5/16	—				
Am.-Schuld	10⅝	—	—	SARDINIE.			
Bew. Coup.	—	—	—	.......5 p	90½	—	—
PORTUGAL.				PERU.			
Oblig. ....3 p	46 13/16	15/16	46⅞	Geldl. 54. 4½ p	—	—	—
" 1856. 3 "	45 ?/16	⅝	—	" Parijs. .	—	-	—
" Uitgest. .	29⅞	—	—	ECUADOR.			
RUSLAND.				Obl. 1855. 1 p	15¾	16⅝	—
Hope & Co. 5 p	106⅛	—	—	VENEZUELA.			
" 5 "	—	—	—	Obl. 6 th. 4½ p	39¼	⅝	—
Certif. Obl. 5 "	91½	—	—	" Uitg. 2½ "	14½	¾	—
" " 4 "	86¼	5/16	—	GRENADA.			
" *Stgltz* 4 "	86⅛	—	—	Oblig. ....3½ "	18 3/16	⅜	18 5/16
" N. 4 "	—	—	—	" Uitg. . .	5¾	—	—
" 54 5 "	—	—	—	MEXICO.			
" 55. 5 "	102¼	⅜	.				
" Hamb. 5 "	—	—	-	Oblig. ....3 p	18½	9/16	18½
" Lond. 5 "	—	—	—	N.-AMERICA.			
" " 4½ "	99	—	—	Philad. *Hope f*	—	—	—
Insch. . 6 "	—	—	—	" Lt. B.	—	-	-
Cert. . 6 "	66 1/16	—	—	" *Rots.* 6 "	—	—	
POLEN.				Am. Bankact.	—		—
Aand. 1835. *f*	157½	¾	—	Ill. Spw. Aand.	—	—	—
Oblig. ....4 p	81⅞	—	—	" Obl. C.B. 7 "	85⅝	—	—
PRUISSEN.				Louisiana 5 p	.	—	—
Oblig. ....4½ p	—	—	—	GRIEKENLAND.			
Aand. 54. 3½ "	208	—	—	Obl. 1825 p.	3⅝	¾	—

Russische spoorweg 78½; volgefourn. dito 244¾, 245½ à 244¾. De 2½ pc. Metall. div. dat. 39⅛. De 5 pc. dito 78. Beleening 3½. Prolongatie 3½. Disconto 3½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit:*

J. BRASKAMP, *waarnemend President.* IJ. DE KOCK, *Secretaris.*

De prijs der binnenl. fondsen is met geringen handel op de vorige hoogte gebleven; de buitenlandsche over 't geheel gunstig gestemd, inzonderheid oostenrijksche met veel handel; Ecuadors, tot verhoogde prijzen en Venezuela's willig met veel vraag.

WEENEN, 20 November. De 5 pc. metall. 86.10.

LONDEN, 20 November. De 3 pc. gecons. resc. 98¼ à ⅜.

PARIJS, 20 November. De 3 pc. renten 74 fr. 90. Spanje 3 pc. 42.

EDAM, 18 November. Heden werd hier het volgende drietal geformeerd, alphabetisch: DD. *J. W. P. Feith*, te Heino; *M. Salverda de Grave*, te Nederhemert; *J. van der Meulen*, in de Schermer.

*** VERZOEK om HULP tot het BOUWEN eener NIEUWE KERK voor de HERVORMDE GEMEENTE te *Sloten* bij *Amsterdam*.

In de Amsterdamsche Courant van 7 Julij jl. en in de Kerkelijke Courant van 13 November jl. is reeds een en ander, op het bovenstaande betrekkelijk, medegedeeld, en werd deze goede zaak aanbevolen.

Eene bijzondere commissie, bestaande uit de ondergeteekenden, heeft zich bereid verklaard tot het verzamelen van gelden en roept daartoe de milddadigheid van hare land- en geloofsgenooten met vertrouwen in.

Ter verdere aanbeveling der zaak en tot aandrang harer bede vermeent de commissie het navolgende te moeten mededeelen.

De oude kerk te *Sloten*, reeds sedert eenige jaren in bouwvalligen toestand verkeerende, wekte dit jaar bij toenemende verzakking zoo groote bezorgdheid bij het kerkbestuur, dat het zich met kennisgeving hiervan tot den commissaris des Konings in deze provincie wendde, waarop na gedaan onderzoek door de ambtenaren van den waterstaat, het kerkbestuur werd aangeschreven, om alle dienst in de kerk onmiddelijk te staken en tot spoedige sloping van het gebouw overtegaan.

Door de welwillendheid van mr. *J. P. Amersfoordt*, eigenaar van het nabij gelegene landgoed *de Badhoeve* in de Haarlemmermeer, werd der gemeente voor hare godsdienst-oefeningen tot het laatst van October eene schuur, voor dat doel zeer geschikt, ingeruimd. Het kerkbestuur maakte zich dien tusschentijd ten nutte en slaagde er in, om uit vrijwillige bijdragen der gemeente eene houten nood-kerk daar te stellen op een stuk lands, tegenover de oude kerk gelegen, welke nood-kerk reeds in gebruik is.

Eerlang zal men, met, welwillende medewerking van het gemeente-bestuur, tot de sloping van de oude kerk met den toren overgaan. Tot den bouw eener nieuwe kerk ontbreken echter de middelen, die na aftrek der opbrengst van de oude kerk op plus minus *f* 25,000 geraamd zijn.

De hervormde gemeente, groot ongeveer 1000 zielen, heeft geene fondsen, en is onvermogend om boven de reeds opgebragte gelden voor de nood-kerk (ad *f* 1600 waarvan bij verkoop ruim de helft zal terug komen) meer dan hoogstens *f* 1000 bijtedragen.

Alhoewel men tracht ook van andere zijden bijdragen te verkrijgen, zal de opbrengst daarvan slechts een klein gedeelte der benoodigde som uitmaken.

Daarom doen de ondergeteekenden een beroep op de bekende liefdadigheid hunner land- en geloofsgenooten.

Dat de behoefte te Sloten *dringend* en deze zaak *aanbevelenswaardig* is, zal wel niemand in twijfel trekken.

Reeds mogten wij van eenen hoogst achtenswaardigen grijsaard ds. *A. Terhoeven*, die zich al spoedig aan onze commissie had aangesloten, vernemen: „*dat hij dit gaarne deed, als nog eene* „*voortzetting zijner vroegere betrekking als praeses van het provin-* „*ciaal kerkbestuur en Lid van de provinciale commissie van toezigt,* „*en tevens, omdat hij vertrouwde, dat deze zijne laatste bede tot*

„*zijne geliefde gemeente voor zulk eene goede zaak wel weerklank* „*zou vinden.*”

Zijn dood beroofde ons van zijne medewerking, maar wij vertrouwen, dat dit zijn woord, althans in Amsterdam wel ter aanbeveling zal strekken en men door de behartiging er van aan zijne nagedachtenis hulde zal brengen.

Allen intusschen, die aan verschillende oorden des Vaderlands het groote voorregt van openbare godsdienst-oefening bezitten en op prijs stellen zullen zich wel gedrongen gevoelen, om bovenal uit liefde tot den Heer en zijn Rijk, eene zaak te ondersteunen, welke dringende voorziening vereischt en waardoor het geestelijk heil eener belangrijke gemeente kan bevorderd worden.

De ondergeteekenden, die zich gaarne belasten met het ontvangen der giften, hebben uit hun midden den Heer *H. J. Bloemen* uitgenoodigd, het beheer der gelden op zich te nemen, en zullen maandelijks openlijke vermelding van de ingekomen giften doen.

De Heer zegene onze pogingen en uw liefdewerk.

De Commissie voornoemd:
P. ENGELEN, Predikant te Sloten.
G. BOELEN, Wethouder te Sloten.
Dr. E. B. SWALUE, Predikant te Amsterdam, Prinsengracht bij de Westermarkt, L. L. 314.
Dr. PH. R. HUGENHOLTZ, Predikant te Amsterdam, Keizersgracht bij de Heerenstraat, R. R. 214.
J. BORRIUS, Heerengracht bij de Bergstraat, R. R. 297.
H. J. BLOEMEN, Keizersgracht, tusschen de Spiegel- en Leidschestraten, C. C. 730.
JR. L. RUTGERS VAN ROZENBURG, Heerengracht, tusschen de Utrechtschestraat en Amstel.
A. VAN STRALEN, te Haarlem.

Overigens hebben zich in verschillende steden onzes Lands bereid verklaart tot het ontvangen en overmaken van giften:

E. H. Cats, predikant te Haarlem; *J. W. van der Leeuw*, predt. te Alkmaar; *J. C. ten Brummeler Andriessen*, predt. te Hoorn; dr. *F. C. R. Huydecoper*, predt. te 's Gravenhage; dr. *H. L. Vinke*, predt. te Rotterdam; *H. W. A. van Oordt*, te Rotterdam; dr. *E. Laurillard*, predt. te Leyden; *A. Librecht Lezwijn*, te Leyden; dr. *Pijzel*, predt. te Dordrecht; *W. J. van Rijsoort van Meurs*, te Dordrecht; *H. van der Leeuw*, predt. te Delft; *J. F. Asma*, emeritus predt. te Schiedam; *H. W. J. Sannes*, predt. te Arnhem; *J. Sickens Boelens*, predt. te Nijmegen; *J. G. van Griethuyzen*, predt. te Zutphen; dr. *A. M. Snouck Hurgronje*, predt. te Middelburg; *B. J. Adriani*, predt. te Utrecht; *Chr. Oortman en Zoon*, te Utrecht; dr. *L. Proes*, predt. te Leeuwarden; dr. *A. M. Amshof*, predt. te Groningen; mr. *R. Feith*, te Groningen.

DE VEREENIGDE COMMISSIE TOT DE
Stedelijke Tentoonstelling van Schilderijen,
enz., te Amsterdam, brengt ter kennis van het Publiek, dat de **VERLOTING** der Kunstwerken op deze Tentoonstelling aangekocht, zal plaats hebben op Woensdag den 24sten November aanstaande, des namiddags ten half twee ure, in het Lokaal *der Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten*, ten overstaan den Notaris W. P. C. FABIUS.

De Houders der Aandeelen in deze Verloting zullen op vertoon van dezelve worden toegelaten, integaan door de Groote Deur in den doorloop.

Amsterdam, 18 *November* 1858. Namens de Commissie voorn., W. J. HOFDIJK, Secretaris.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

CIVIELE DELEGATIËN.

De Directie brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden dat de opgaaf der gelden, welke wegens *Delegatiën* naar *Nederland* bij 's landskas in *Indië* zijn ingehouden, om in *Nederland* te worden **uitbetaald**, ten behoeve van de betrekkingen van *Civiele Ambtenaren*, *Officieren der Marine en Gepensionneerden*, over het *tweede* kwartaal 1858, nog niet uit *Indië* ontvangen is en dien ten gevolge de uitbetaling dier gelden niet op den *derden* dezer maand is kunnen worden bewerkstelligd.

Ten einde aan het ongerief door deze vertraging ontstaan, zooveel mogelijk te gemoet te komen, is de Nederlandsche Handel-Maatschappij door Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Koloniën geautoriseerd tot de uitbetaling aan de gemagtigden tot de ontvangst dier Delegatiën, van een termijn van *drie* maanden (sluitende aan de laatstgedane uitkeering) wanneer die gemagtigden daartoe aan haar schriftelijk het verlangen te kennen geven, met opgaaf van *naam* en *voornamen* van den Delegant en zich daarbij tevens verbinden tot de teruggave van dien termijn, hetzij geheel, hetzij ten deele, bij aldien later mogt blijken dat de uitbetaalde gelden, door overlijden van den Delegant, door intrekking zijner delegatie, dan wel om andere redenen, geheel of gedeeltelijk ten onregte zijn voldaan geworden.

Amsterdam, 20 *November* 1858.

*** Bij Acte op den negenden November 1858, voor den Heer Kantonregter te Beverwijk gepasseerd en behoorlijk geregistreerd, heeft FLORIS DE GREEF, Mr. Timmerman te *Krommenie*, aan zijnen Zoon JACOB, oud twintig jaren, **Handligting** verleend, tot de geheele ontvangst en uitgaaf van, mitsgaders de beschikking over zijne inkomsten en al hetgeen verder noodig is tot het drijven van Handel in *Goud en Zilver enz.*

Geschiedende hiervan afkondiging ingevolge Art. 486 Burgerlijk Wetboek. H. HOVIJ, Griffier.

*** Deelhebbers in de Nederlandsche Onderneming op

THE LUTINE,

gevestigd op Terschelling, worden van wege hare Gecommitteerden beleefdelijk uitgenoodigd, in ontvang te nemen een **TWEEDE DIVIDEND** van tien ten honderd, ten Kantore van den Heer W. E. METHORST, te Amsterdam, en tegelijk aldaar, *des verkiezende*, inzage te nemen van den staat der Onderneming bij generaal overzigt en bijlagen, ten gevolge eener conferentie van HH. Commissarissen met de Commissie van Terschelling, ter afdoening en duidelijkheid van zaken afgesloten en opgemaakt. Men zal hiertoe vaceren iederen Maandag, Woensdag en Vrijdag van 10 tot 1 ure des morgens, gedurende de maand December dezes jaars. Of eene bijeenkomst van Deelhebbers doelmatig en uitvoerbaar is, zal nader geadverteerd worden.

Amsterdam, 19 *November* 1858. De Voorzitter der Commissie, Js. REEDEKER Fz.

*** **VERIFICATIE.**

De tweede bijeenkomst van Schuldeischers in het Faillissement van JEAN ANTOINE DANIEL BASTET, tot verificatie der Schuldvorderingen, is door den Edel Achtbaren Heer Regter Commissaris in voornoemd Faillissement, bepaald op Woensdag den 8sten December 1858, des namiddags ten half één ure, in de Raadkamer der Arrondissements-Regtbank te Haarlem.

De Curator,
Mr. J. P. A. TEDING VAN BERKHOUT.
Haarlem, 19 *November* 1858.

Een ieder die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan den Boedel en de Nalatenschap van den Heer Mr. ROELOF EEKHOUT E. J. Z., laatst gewoond hebbende te Zwolle, en op den 2den dezer overleden te Arnhem, gelieve daarvan aangave of betaling te doen ten Kantore van den ondergeteekende te Zwolle, vóór of uiterlijk op den 13den December aanstaande. Mr. B. R. ROIJER.

*** H. E. LUBBERS, te de Wijk bij Meppel, vraagt zoo spoedig mogelijk: Een HULP-ONDERWIJZER, die bekend is met Prinsens leerwijze. Brieven *franco*.

*** **NOTARIAAT.**

Een **CANDt. NOTARIS**, sedert vele jaren op Notaris-Kantoren werkzaam als 1e Klerk, wenscht zich verplaatst te zien. H. H. Notarissen die hem zouden willen engageren, worden verzocht zich *franco* te adresseren, onder Lett*. Z. B., aan den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

***** 200 GULDEN SALARIS.**

In eene Apotheek te Leeuwarden, verlangt men met 1° December of eerder, een bekwaam **BEDIENDE**, tegen een Salaris van *f* 200, alsmede Kost en Inwoning. Adres met *franco* Brieven, onder Letters A. L., aan den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

*** W. G. T. MANN, Apotheker enz. te Haarlem, verlangt tegen 1° Februarij: Een EERSTE BEDIENDE, van de P. G., bij voorkeur geëxamineerd. Brieven *franco*.

*** Een fatsoenlijk **JONG MENSCH**, 25 jaren oud, Herv. Godsd., ouderloos en verstoken van naaste Betrekkingen, sedert een tiental jaren in administratieve betrekkingen geweest, en bekend met de Fransche en Hoogd. Talen, zoekt door beperktheid van vermogen, langs dezen weg, een Menschenvriend, die hem eene administratieve of eenige andere fatsoenlijke **Betrekking** in de Maatschappij kan bezorgen. Voldoende informatiën kunnen bij zijn Patroon ingewonnen worden. Reflecterenden, vervoegen zich met *franco* Brieven, onder de Letters A. B., bij den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

GLASBLAZERIJ.

In eene *Glasblazerij* wordt een MEESTERKNECHT, gevraagd. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder Letter Z., bij de Boekh. de Wed. L. VAN HULST EN ZOON, te Amsterdam.

*** **HUIS-ONDERWIJS.**

Eene HUIS-ONDERWIJZERES, biedt zich aan, tot het geven van nog eenige Lessen per uur of langer, in de *Holl.*, *Fransche*, *Eng.* of *Hoogd. Taal*, het *Teekenen* enz. Men gelieve zich te adressere aan Letter G., bij den Boekhandelaar R. F. VAN ARUM, te Haarlem.

*** *Het Burgerlijk Armbestuur van* HAARLEM, zal op Dingsdag den 30sten November 1858, des avonds ten 7 ure, in *het Stads Armen- en Ziekenhuis*, in het openbaar **aanbesteden**, de Leverantie van eenige LEVENSMIDDELEN en andere BEHOEFTEN, gedurende het tijdvak van 1° Januarij tot 30 Junij 1859.

Vermoedelijk benoodigd, te weten:

300	Mudden	Aardappelen.	
50	„	Heelen Gort.	
15	„	Groene Erwten.	
360	Ned. ℔	Boter.	
270	„	Rundvleesch.	
1000	„	Rijst.	
220	„	Siroop.	
350	„	Zout.	
70	„	Stijfsel.	
80	„	Groene Zeep.	
70	„	Witte Zeep.	
700	„	Soda.	
400	„	Zeegras.	
50	„	4/dr. zwarte Brei-Saijet.	
50	Ned. Ell.	6/4 ongebleekt Katoen.	De breedte alles oude maat.
40	„	6/4 witte Katoen.	
25	„	6/4 grijs of aschgraauw Linnen.	
25	„	6/4 zwart Linnen.	
80	„	6/4 Boezelbont.	
50	„	6/4 ruw Katoen voor Windsels.	
50	„	4/4 wolgestreept voor Borstrokken.	
en 50	„	4/4 Pilo.	

De Voorwaarden liggen voor de belanghebbenden ter visie in het Stads Armen- en Ziekenhuis en in het Locaal in het Pand, op alle werkdagen, van des morgens 8 tot des middags 12 ure.

Het Burgerlijk Armbestuur voornoemd,
J. H. DROSTE, Voorzitter.

FRANSCHE PIANINO'S. *f* 325.

J. F. WIEGANT, Groote Houtstraat te Haarlem, heeft de eer te berigten, dat bij hem altijd voorhanden zijn, de schoonste en naar het nieuwst model vervaardigde PIANINO'S, uit beroemde Fransche Fabrieken, welken steeds met drie jaren guarantie, voor bovenstaande vasten prijs worden afgeleverd. Op nieuw ontvangen zeer soliede INSTRUMENTEN van 7 Oct., met verbeterd nieuw uitgevonden Mechaniek, terwijl kast en toon niets te wenschen overlaten. Alsmede uit Parijs ontvangen, een 5 Oct. SERAPHIN ORGEL, sterk en aangenaam van toon, fraaije Palisander houten Kast en zeer geschikt voor een kleine Kerk, voor *f* 150. Nog voorhanden eenigen goed geconserveerde 6 Oct. PIANO'S, waaronder met Metalen Zangbodems, welken met een jaar guarantie voor *f* 30 en hooger worden opgeruimd en ook in Huur worden gegeven.

Oude Piano's worden ingeruild. Brieven *franco*.

*** **TE HUUR met primo Mei 1859:**

De HEERENHOFSTAD *LEEUWENSTEIN*, bestaande in een voor weinige jaren nieuw gebouwd Heerenhuis met zes behangen, gestukadoorde en van stookplaatsen voorziene Kamers, Mangelkamer, Keuken, Kelders en verdere gemakken, voorts TUINMANSHUIS met STALLING voor Paarden en Beesten, HOOIBERG, groote TUIN waarin exquise Vruchtboomen, en een perceel BOUWLAND, staande en gelegen in de onmiddelijke nabijheid van het Dorp Geldermalsen aan den Straatweg van Utrecht op 's Bosch.

Te bevragen bij den Notaris VERWEY te Geldermalsen. Brieven *franco*.

*** De ondergeteekende neemt de vrijheid, aan Ouders en Voogden te berigten, dat hij alhier eene SCHOOL voor middelbaar Onderwijs geopend, en tevens zich geheel tot het houden van Pensionnaires heeft ingerigt. De gunstig bekende ligging, de gemakkelijke communicatie en de uitmuntende Locale gelegenheid doen hem hopen, met het vertrouwen van belanghebbenden vereerd te zullen worden.

Prospectussen zijn op *franco* aanvrage te bekomen, bij den ondergeteekende. G. F. FORTANIER, *Hillegom*, Instituteur.
18 *November* 1858.

De degelijke getuigschriften aan ons overgelegd, door den Heer G. F. FORTANIER, Opvolger van den Heer *J. J. Alberda*, doen ons diens, in een doelmatig Locaal gevestigde en gunstig gelegene Inrigting, met vertrouwen aanbevelen. Burgemeester en Wethouders van *Hillegom*

WIJNAENDTS.
De Secretaris,
VAN DER FEEN.

DE ECHTE
BERGER LEVERTRAAN
VAN
LOBRY EN PORTON, TE UTRECHT,

welke steeds door den Hoogleeraar G. J. MULDER *onderzocht* wordt, is à **35 Cents** de halve en à **70 Cents** de geheele Flesch verkrijgbaar te

Haarlem, *J. J. Schreuder.*	Schagen, *N. de Ligt.*
Hilversum, *P. K. le Conte.*	Medemblik, *R. Snel.*
Alkmaar, *C. P. Bruinvis.*	Zaandam, *G. Traus.*
Enkhuizen, *de Koningh Roldanus.*	Nieuwe-Diep, *T. Snel.*
Weesp, *J. W. Vos.*	Alphen, *J. de Jong Jz.*
Naarden, *J. Harshagen.*	Purmerend, *J. A. Limbeek.*
Meppel, *K. de Vries.*	Eindhoven, Wed. *J. H. Gruyters.*
Maarsen, *J. F. Dolmans.*	Amersfoort, *A. Kamerbeek.*
Zeilinga, *Nieuwendam.*	Zwartsluis, *W. A. C. Höfelt.*

Men gelieve vooral op te letten, dat alle onze Flesschen niet anders worden afgeleverd dan met *Tinnen Capsulus* verzegeld en voorzien van *eigenhandig* geteekende *Etiquetten*.

Voor *Harlingen*, *Dockum*, *Hoorn*, *Edam*, *Bergen op Zoom*, *Brielle*, *Harderwijk*, *Schoonhoven* en *Bommel*, worden door de ondergeteekenden Depôthouders verlangd. Hierop reflecterenden geleven zich te adresseren bij

Utrecht, *November* 1858. LOBRY & PORTON.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een uitmuntend middel ter genezing van verzweringen aan de armen. *S..... H....*, te Goes woonachtig, had vijftien jaren lang zweren aan de armen, welke door den aard zijner bezigheden, zoo zeer verergerden, dat hij ten laatste genoodzaakt was, zijn bedrijf te laten varen. Hij beproefde velerlei middelen ter genezing doch vond geen baat. Eindelijk nam hij, nu drie maanden geleden, op aanraden zijner vrienden, zijne toevlugt tot de *Zalf* en *Pillen* van *Holloway*, waardoor hij in twee maanden tijds geheel werd genezen, zoodat bijna geene teekenen der kwaal op zijne armen meer te zien zijn.

Zijn op *franco* aanvragen, à contant te bekomen bij *P. M. van Renesse*, te 's Hage; bij *H. J. Giltay*, te Dordrecht; *J. Schoon*, te Alkmaar; de Heeren *Adama*, Apothekers Utrechtschestraat IJ., N°. 251 en Nieuwendijk L, N°. 78, als Depothouders te Amsterdam; en bij *J. Straatman*, Hoofd-Depôt-houder, te 's Hertogenbosch; alsmede in *Holloway's* Etablissementen te Londen, 244 Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,85, *f* 20,50
Potjes Zalf à „ 0,80, „ 1,85, „ 3,00, „ 7,05, „ 13,80, „ 20,25

*** Eene bejaarde Burger Jufvrouw, R. C., verlangt om dadelijk te aanvaarden, bij Burgerlieden, op een Dorp, in de onmiddelijke nabijheid van een Spoorweg Station: Een beknopt VERTREKJE, Ongemeubileerd, met Kost en Gezellig Huisselijk Verkeer, tegen eene betaling van omstreeks *f* 3 à *f* 3.50 per week, zijnde zij niet ongenegen eenige handreiking in de Huishouding te verrigten.

Adres *franco*, onder Letters S. S., bij den Boekverkooper J. H. BRINKMAN, Singel hoek Bergstraat te Amsterdam.

*** Binnen Haarlem TE HUUR een fraai, ruim en *deftig* HEERENHUIS, met grooten TUIN, gelegen in de Groote Houtstraat. Behalve *vier* ruime BENEDEN- en *zes* BOVENKAMERS, zijn er KEUKEN, KELDER, DIENSTBODEN-KAMERS en alle zoodanige gemakken in, als tot zulk een huis behooren.

Met *gefrankeerde brieven* te bevragen bij MEIJER & DYSERINCK te Haarlem.

*** Tegen 1°. Mei 1859 of vroeger te HUUR: Een op het beste gedeelte van de Oudegracht te Utrecht gelegen goed WINKELHUIS, waarin sedert lange jaren de *Handel* in *Manufacturen* is uitgeoefend, bevattende, buiten een net betimmerden Winkel met Gazlicht en Buitenkasten, zeven behangene Kamers, Keuken, Kelders, Zolder en groote Plaats; ook voor andere zindelijke Affaires zeer geschikt. Reflecterenden worden verzocht zich *franco* te willen adresseren aan den Heer SCHOLK, Mr. Timmerman achter Klarenburg aldaar.

*** **TE KOOP VOOR BOUWLUSTIGEN.**

Een Perceel GROND aan den weg van Arnhem naar Westervoort aan het Singel.

Een of meerdere DITO aan het Singel bij de Nieuwe Vlijt.

Een DITO aan den Straatweg naar Wageningen bij de Klingelbeek.

Een DITO DITO DITO te Oosterbeek over *de koude Herberg.*

Een DITO DITO DITO bij Renkum, groot 4 of 6

Bunders, schoon gezigt en bijzonder geschikt voor den aanleg van een *Buiten.*

En TE HUUR OF TE KOOP met einde Mei 1859:

Een ruim HEERENHUIS, waarbij BLOEMENKAMER, KOETSHUIS met STALLING voor 6 Paarden, TUINMANSWONING, MOESTUIN, BROEIBAKKEN, KASTEN, VRUCHTBOOMEN, PLANTSOEN, ruime WANDELING en VISSCHERIJ, te zamen groot circa 15 Bunders, aangenaam gelegen vijf minuten van den Straatweg, ongeveer ½ uur van Velp en ook zoo ver van de Steeg bij het Dorp Rheden.

Nadere informatiën met *franco* Brieven bij den Makelaar VAN SOMEREN BRAND, te Arnhem.

*** Te KOOP op de Hofstede *Waterland*, bij Velsen, zwaar EIKEN PLANTSOEN en HEESTERS.

Op Donderdag en Vrijdag den 2den en 3den December 1858, des voormiddags ten *tien* ure, zal op den Huize *het Hornixveld* te Maurik, ten overstaan van den Notaris W. S. G. T. POST, te Eck en Wiel, tegen **contante** betaling worden **VERKOCHT**:

Een nette en zindelijke INBOEDEL en verdere ROERENDE GOEDEREN, waaronder Mahoniehouten en andere MEUBELEN, als Tafels, Stoelen, Chiffonnière, Secretaires, Buffetten, Console, Canapé, een Pers, een Mangel, Tapijten, Bedden met Toebehooren, Ledekanten met Behang-, Bed- en Tafellinnen, gemaakt Zilver, ook eenig Goud, een paar Diamanten Oorhangers, twee dito Spelden, een Ring, een Bloedkoralen Halsketting en een Snoer Korolijn, Porcelein, waaronder een blaauw Tafelservies, Pendules, Spiegels, Kristal, Glas, Verlakt, Aardewerk, Koper-, Tin- en IJzerwerk.

Voorts twee goed bij den weg loopende PAARDEN, twee RIJTUIGEN, zijnde het eene een Barouchette Americaine weinig gebruikt, TUIGEN en meer andere GOEDEREN.

Op den eersten dag zullen onder meer andere Goederen Verkocht worden:

De Paarden, Rijtuigen en Bedden.

En op den tweeden dag het Zilver, de Lijfsieraden en het Bed- en Tafellinnen.

De **goederen** zijn te bezigtigen twee dagen voor den aanvang der Verkooping, alzoo op Dingsdag den 30sten November en op Woensdag den 1sten December 1858, van des voormiddags *tien* tot 's namiddags *drie ure.*

*** HOUTVERKOOPING op 't Huis te Bennebroek, Zaturdag 4 December 1858, van eene groote partij *extra zwaar* EIKEN-, ESSCHEN- en ELZEN HAKHOUT; eenige *zware* IEPENBOOMEN en een *extra zwaren* POPULIEREN BOOM van circa 1,25 El over kruis.

***** VERKOOPING**

IN DE

BANK VAN LEENING

DER STAD

HAARLEM,

op *Woensdag* en *Donderdag* 8 en 9 December 1858, des voormiddags ten 10 ure, van MANS- en VROUWENKLEEDEREN, LINNEN, gemaakt GOUD, ZILVER, HOROLOGIEN ENZ. Alle welke *Goederen* in voornoemde Bank zijn beleend geworden, in de maanden Julij, Augustus en September 1857, dezelve zullen op den dag vóór de Verkooping openlijk te zien zijn. De lossing en vernieuwing der Panden zal kunnen geschieden tot Donderdag 2 December 1858, des voormiddags tot 12 ure. Tot narigt dient, dat men des Donderdags het gemaakt *Goud, Zilver enz.*, zal Verkoopen.

P. BAAY, F. L. HOELEN, W. G. KLEMAN, F. REYSENBACH, L. DE BULL, B. KEUCH, C. H. GIJSELMAN, J. N. DE RIJK, J. W. MINNE en J. KRIJGSMAN, Makelaars, zullen op Maandag den 20sten December 1858, des avonds ten half zes ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, te Amsterdam, door den Notaris W. F. OVERHOFF JR., presenteren te Verkoopen: Het extra kapitale, hechte, sterke en weluingerigte dubbele HUIS, genaamd *VREDENBURG*, met Biljardkamer, twee ruime KOETSHUIZEN, diverse STALLINGEN voor Paarden en Hoornvee, Plaatsen, TUIN en ERVEN, waarin eene gerenommeerde *Stalhouderij*, *Uitspanning* en *Koffijhuishouders-Affaire* wordt uitgeoefend, staande en gelegen aan den Buitensingel, buiten de Leidschepoort, nabij en zijwaarts uitkomende aan den Overtoomschenweg, Buurt XX 27, Kad. Sectie B, N°. 1018, 1016, 1015, 1017 en 1062, *te zamen in één koop*, waarop tegen 5 pCt. rente 's jaars 2/3 der Kooppenningen kan gevestigd blijven. Breeder bij Billetten omschreven, en te bezigtigen 's Maandags en 's Donderdags, van 12 tot 3 ure, op vertooning van een Toegangbewijs, door een der bovengenoemde Makelaars geteekend. De bewijzen van Eigendom en de Veilcondítiën zullen op den gewonen tijd, ten Kantore van den Notaris voornoemd, ter lezing zijn.

***** PUBLIEKE VERKOOPING VAN EENEN HOUTZAAGMOLEN c. a.**

W. J. ELSENHORST, Makelaar, zal op Vrijdag den 24n December 1858, des avonds na vijf ure, (*zijnde Kersavond*), in het Logement *den Gouden Leeuw*, in de Zijlstraat te Haarlem, in openbare veiling Verkoopen, ten overstaan van den Notaris Mr. C. GERLINGS:

Eene hechte, sterke, weldoortimmerde en bijna geheel nieuwe HOUTZAAGMOLEN, zijnde een *Bovenkruijer*, genaamd *HET VLIEGENDE HERT*, met HEERENHUIZING, HOUTLOODSEN, ERVEN, een SCHUITENHUIS en een BINNENBALKGAT, alles staande en gelegen aan de O. Z. van het Noorderbuitenspaarne, in den Waarderpolder, onder de Gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude, get. N°. 38 en 39, Kad. Sect. Litt. C, N°. 151, Tuin, groot 4 R., 50 E., N°. 194, Molen en Erf, groot 10 R., 96 E., N°. 195, Water, groot 9 R., 24 E., en N°. 196, Huis en Erf, groot 7 R., 90 E., te zamen groot 32 R., 60 E., alles vrij eigen Grond.

En zulks met al de zoo vaste als losse Gereedschappen en hetgeen verder tot de Houtzagerij behoort, zoodanig en zooveel als zulks aanwezig en voorhanden is of in der tijd aanwezig zijn zal, geene daarvan uitgezonderd en dewelke bij de wet als onroerend goed beschouwd worden.

De Molen is belast met een windgeld van ƒ 4 's jaars ten behoeve van 's Rijks Domeinen.

Breeder bij Biljetten omschreven. Nadere informatiën zijn te bekomen bij bovengemelden Makelaar, ten wiens Kantore de Kaart van voorschrevene Perceelen ter inzage ligt. De bewijzen van Eigendom en Veilconditiën zullen *acht* dagen vóór en op den verkoopdag ter visie liggen ten Kantore van den Notaris voornoemd.

Verbolg van de Orde der Boekverkooping, bij Gebroeders van der Hoek, te Leyden

***Maandag 22 November*, de Boeken betreffende Regtsgeleerdheid, — Notariaat. — Staat en Staathuishoudkunde.**
***Dingsdag 23 November*, Levensbeschrijvingen, Reisbeschrijvingen en Aardrijkskunde. Kunsten en Wetenschappen. — Landbouw. — Natuur- en Sterrekunde. — Schei- en Artsenijbereidkunde.**
***Woensdag 24 November*, Genees-, Ontleed-, Heel- en Verloskunde. — Chirurgicale Instrumenten. — Natuurlijke Geschiedenis. — Geologie. — Mineralogie. — Botanie.**
***Donderdag 25 November*, Grieksche en Latijnsche Letterkunde. — Nieuwe Letterkunde en Romans.**
***Vrijdag 26 November*, Dichtkunde en vervolg der Nieuwe Letterkunde en Romans.**
***Zaturdag 27 November*, *Nieuwe Letterkunde en Mengelwerken*. — *Taalkunde*, *Meet-, Stel- en Cijferkunst*. — *Schoolboeken*.**
De Verkooping begint 's namiddags ten vijf ure precies.

STUDIE VAN Mtre EGGERMONT, NOTARIS TE GENT.

Verkooping van het prachtig en kostbaar

KABINET

VAN M. BORLUNT DE NOORTDONCK.

De Verkooping van de TEEKENINGEN, PRINTEN en HANDSCHRIFTEN, uitmakende het derde deel van het Kabinet van wijlen den Heer BORLUNT DE NOORTDONCK, zal plaats hebben te Gent, door het ministerie van den Notaris EGGERMONT ter woonplaatse van den overledene, in een der zalen van het eerste verdiep der *Maatschappij den Club*, *kanter den Maandag* 13 *December* 1858 *en volgende dagen*, telkens om 9 uur voormiddag.

Deze voorname Verzameling, behelzende meer dan 15,000 *Teekeningen* en *Printen*, is algemeen gekend als een der schoonste, kostbaarste en voorzeker het merkwaardigste van geheel Belgie en verdient onder al opzigt de bijzondere aandacht van al de liefhebbers en kunstminnaren te vestigen, daar de overledene gansch zijn leven en tevens een ruim deel van zijn groot vermogen tot het daarstellen van dezelve verzameling heeft toegewijd.

De **Katalogus** is verkrijgbaar bij de volgende Boekhandelaars.

Te Amsterdam, *M. M. Buffa en Zoon*, *Fred. Muller*; 's Hage: *M. M. Weyganden*, *Beuster*, *Nijhoff*; Rotterdam, *M. M. Lamme en van Baalen*; Leiden, *M. E. J. Brill*; Utrecht, *Keminck en Zoon.*

*** Bij A. VAN LOON te Tiel, is van de pers gekomen: **DE HOLLANDSCHE VEE-ARTS**, *of de Kunst om de Ziekten van Paarden, Rundvee, Schapen, Geiten en Varkens te kennen en te genezen*; door W. J. E. HEKMEIJER, Stads Vee-arts der 1e Klasse te Utrecht. Met eene Voorrede van *F. C. Hekmeijer*, Vee-arts der 1e Klasse, Leeraar aan 's Rijks-Veeartsenijschool, Lid van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, van het Centraal Veeartsenijkundig Genootschap, enz. Prijs ƒ 1,40.

*** Bij de Boekhandelaars A. VAN HOOGSTRATEN EN ZOON, te 's Gravenhage, is voor 50 Cents verkrijgbaar gesteld:

MEMORIE EN BESCHRIJVENDE BEGROOTING

BETREFFENDE DEN AANLEG VAN EENE HAVEN TE *SCHEVENINGEN*.

Goedkoope Aanbieding.

Zoolang de voorraad strekt, zullen, door A. VAN DER MAST, te *Gorinchem*, afgeleverd worden, de nog overige exemplaren van:

DE WACHTER OP SIONS MUUR

of Stemmen der Nederlandsch Gereformeerde Kerk.

Raadgevingen op den weg naar de Eeuwigheid en getuigenissen tegen den geest der eeuw. Door eene vereeniging van Nederl. Gereformeerde Leeraren. Onder redactie van A. G. VAN DIJKHUIZEN, J. D. R. BROUWER, W. KRAIJENBELT en A. P. A. DU CLOUX. Vijf groot Octavo deelen. 1—5 Jaargang.

Voor ƒ 4,40 in plaats van ƒ 12,50.

NIEUWE LEERREDENEN over verschillende onderwerpen.

Door J. J. KNAP, Predikant te Oud-Alblas

Voor ƒ 0,70 in plaats van ƒ 1,80.

DE CHRISTELIJKE WAARHEIDSVRIEND,

een Maandschrift voor eenvoudige waarheidlievende Christenen.

Door Ds. U. P. GOUDSCHAAL, J. KRULL, J. A. ENGEL, J. C. W. QUACK, W. C. VAN DER ZWAAG, VAN SPALL en meer andere Predikanten. Vijf groot Octavo Deelen. 1—5 Jaargang.

Voor ƒ 2,25 in plaats van ƒ 6,00

Bouwkundig Magazijn,

of Schetsen voor Handwerkslieden,

voor Onderwijzers in de Bouwkunde, den Timmerman, Molenmaker, Metselaar, Steenhouwer, Stukadoor, Kamerbehanger, Meubelmaker, Kunstdraaijer, Beeldhouwer Rijtuig- en Huisschilder, Smid enz., door S. J. H. BREUKEL, J. H. HARTE, W. C. BRADE, en P. D. SCHEFFELAAR. Veertien Folio Deelen.

Jaargangen 1843—1851.

Met circa **225** *uitslaande Platen en een aantal Figuren.*

Voor ƒ 16,30 in plaats van ƒ 42,00.

Ook wordt de gelegenheid aangeboden zich alléén tegen ƒ 5,80 in plaats van ƒ 15,00 de NIEUWE SERIE, vijf deelen, jaargangen 1852—1856 aan te schaffen.

En verzonden op 1 November:

GENEESKUNDIG ZAKBOEK

voor 1859, door Dr. N. B. DONKERSLOOT, stevig gebonden in Amerikaansch lederdoek met vergulden titel à **ƒ 1,75.**

BOUWKUNDIGE ALMANAK

VOOR HET JAAR 1859,

OF ONMISBAAR ZAKBOEK

voor Ingenieurs, Aannemers, Architecten, Timmerlieden, Meubelmakers, Metselaars, Steenhouwers, Smids, Schilders enz. en allen die eenigzins met de Bouwkunde in betrekking staan.

In klein 8°. gebonden in moré en Portefeuille. Tiende Jaargang.

Prijs ƒ 1.

De Schoen- en Laarzenmaker,

eene practische handleiding voor Mr. Schoen- en Laarzenmakers, Gezellen, Leerlingen, enz., enz., met eene uitslaande plaat. **ƒ 0,90.**

Een dergelijk werkje bestaat in onze taal niet, waarom de uitgever op een ruim debiet vertrouwt.

*** VAN DRUTEN en BLEEKER te Sneek geven uit:

HET HEELAL

EN ZIJNE WONDEREN,

POPULAIRE VOORSTELLING DER STERREKUNDE EN STERREKUNDIGE AARDRIJKSKUNDE,

door **A. DIESTERWEG.** Vrij bewerkt naar den vijfden druk uit het Hoogduitsch door **W. GLEUNS Jr.** Twee deelen, 500 pags. met 8 groote uitslaande platen, ƒ 2,40.

Het toenemend debiet, dat deze geheele uitgaaf te beurt valt, zal, vertrouwen de uitgevers, ook aan dit schoone en belangrijke werk niet onthouden worden. **Goed en goedkoop** blijft de basis dezer gansche onderneming, die in zijn geheel, en dit werk in 't bijzonder, ook aan H.H. Onderwijzers zeer wordt aanbevolen.

Mede hebben zij verzonden:

Aflev. 9—12 van de **tweede goedkoope uitgaaf** van

SCHLOSSERS

GESCHIEDENIS DER

ACHTTIENDE EEUW

EN DER

NEGENTIENDE.

Prijs per aflev. van 3 vel **zeer compressen druk** in **royal 8vo** slechts **36 Cents.**

Het eerste deel van dit zoo hoogst belangrijk werk is in elken Boekwinkel voorhanden.

OPRUIMING

van het zoo gunstig bekende Werk:

MARIA EN MARTHA.

Lectuur voor Christen Vrouwen en Moeders,

te zamen 21 Deelen, gebonden in 7 nette halve linnen banden, waarvan de primitieve prijs was ƒ 37,80; thans, zoo lang de voorraad strekt, voor ƒ 18,—.

Deze keurige collectie, bijeengebragt door onze eerste Talenten, is voorzien van een algemeen Register.

De volmaaktste gezondheid, kracht en nieuwen levenslust hergeeft

DE REVALENTA ARABICA.

EENE PROEFNEMING MET

DU BARRY'S REVALENTA

zal de goede werking daarvan bij alle maag-, borst- en onderbuikskwalen spoedig doen zien.

ZINKINGS, *hoofdpijn, slijm, zuur, maagpijn, galziekten, aamborstigheid, hoest, verstoppingen, diarrhaea, slechte spijsvertering, oprispingen, spanning op de maag en eene menigte andere ziekten geneest* **DU BARRY'S REVALENTA** *spoedig en met weinig kosten.*

Als voeding voor kleine Kinderen is zij ook bijzonder aan te bevelen en verdient de voorkeur boven de voeding met melk. Zij verteert ligt, verzuurt niet, geeft veel voedsel en gezonde sappen. Alle moeders raden wij aan het REVALENTA-BOEKJE te lezen, dat ze om niet in het **Verkoophuis** krijgen kunnen.

Er zijn vele nagemaakte soorten. **ECHT** is de **REVALENTA** van de Heeren BARRY DU BARRY & C°., alleen te verkrijgen in het **Verkoophuis** of zijne Depôts in Bussen van 87½ Cent, ƒ 2, ƒ 3,50, ƒ 8, ƒ 16.

Men lette er op, dat iedere Bus, tot waarborg der echtheid, met de handteekening F. VON WINDHEIM & C°., VERKOOPHUIS voorzien is.

Amsterdam, Verkoophuis.	Medemblik, *K. H. Idema.*
Haarlem, *J. P. Karthaus.*	Monnickendam, *K. Slot.*
„ Wed. *de Lange en van Ek.*	Nieuwe-Diep, *T. Groen.*
Alkmaar, *J. Brongers Gz.*	Purmerend, *S. J. Veen.*
Beverwijk, *C. A. Kühler.*	Schagen, *W. A. Hazeu.*
Enkhuizen, *G. Riederhoff.*	Uitgeest, Wed. *J. Daas.*
Hoogwoud, *H. Storm.*	Zaandam, *K. Nieuwenhuis.*
Hoorn, *P. J. Ruttenberg.*	O. Zaandam, *H. A. Smit*, voor de Koog.
Koog a/d. Zaan, *H. de Jager.*	
Krommenie, Wed. *F. Vaarmeijer.*	

en in de bekende Depôts in de andere Steden. (11/22 58.)

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

(*Zieverder het vervolg.*)

Behoort bij de

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 November 1858.

VERVOLG van het Verslag van het verhandelde in de vergadering der Staten van de Provincie Noord-Holland, gehouden in de maand November 1858.

(*Zie Bijblad van de Haarlemsche Courant van 10 November* 1858).

In de bijeenkomst van 18 November zijn 52 leden tegenwoordig geweest.

Na de voorlezing en goedkeuring der notulen deelt de Voorzitter mede, dat aan de vergadering zijn toegezonden eenige exemplaren van het adres door den raad van *Utrecht* ingediend aan de 2e Kamer der Staten-generaal, betreffende den aanleg van spoorwegen, en van het adres van adhaesie, door eenige handelaren te *Utrecht* ingezonden.

Deze adressen zullen ter inzage voor de leden worden nedergelegd.

De Voorzitter merkt daarna op dat de commissie, in de vorige bijeenkomst benoemd ten einde het belang van dit gewest bij den aanleg van nieuwe spoorweglijnen of de verbinding met reeds bestaande in overweging te nemen en deswegens verslag uitte brengen, een rapport heeft ingediend waarvan een gedrukt exemplaar met het daarbij gevoegd concept-adres aan de leden is rondgezonden.

In den aanvang van dit rapport vestigt de commissie de aandacht op den omvang van den haar opgedragen last, waartoe bij eene ruime opvatting, zoo als blijkens de gehoudene discussien verlangd werd, niet alleen moet gebragt worden het onderzoek naar het wenschelijke van den aanleg van spoorwegen in deze provincie, maar ook de overweging van het voor- of nadeel dat voor dit gewest kan gelegen zijn in de eene of andere rigting van spoorwegen buiten deze provincie; voorts ook de behandeling van de vraag of het in het algemeen en dus ook in het bijzonder voor deze handeldrijvende provincie wenschelijk is dat het aanleggen der groote spoorweglijnen aan particulieren worde overgelaten, en eindelijk de overweging van de vraag in hoeverre het belang der groote koopsteden van het rijk, en daaronder ook *Amsterdam*, medebrengt, niet slechts in de rigting van het vaste land, maar ook tot aan zee eene spoorwegverbinding te verkrijgen.

De commissie zegt verder dat zij al spoedig heeft begrepen binnen het korte tijdsbestek, waarvoor de vergadering verdaagd is, niet al deze gewigtige vragen met genoegzame volledigheid te kunnen behandelen en dus voor een groot gedeelte van hare taak diligentverklaring te moeten verzoeken; doch dat zij gemeend heeft omtrent één der genoemde onderwerpen, namelijk de rigting der in andere provincien aanteleggen spoorweglijnen, terstond diligent te moeten zijn, omdat het daarbij niet geldt de toekomst, niet het waarborgen der eventuele belangen der provincie, maar de actualiteit van een gouvernements-maatregel, welke, zijn beslag erlangende, zonder materieel te dringen binnen de grenzen dezer provincie, echter een diepen greep in hare belangen zal doen, door het aanwijzen van nieuwe spoorweglijnen en verbindingen, welke alleen door hare rigting tot nadeel van dit gewest moeten werken.

De commissie herinnert dat de concessie aan de Heeren *Sloet* en *Reuchlin*, tot welker bekrachtiging een wets-ontwerp aan de Staten-Generaal is aangeboden, strekt tot het aanleggen van een spoorweg, die te *Arnhem* zich aansluitende aan den Rijn-spoorweg en van daar aanvangende, rigting zou nemen over *Zutphen*, *Deventer*, *Zwolle*, *Meppel*, *Assen*, *Groningen*, *Leeuwarden* en *Franeker* naar *Harlingen*, met een embranchement loopende van *Zutphen* over *Enschedé* naar de Duitsche grenzen; en dat, blijkens de bij het ontwerp gevoegde memorie van toelichting, de regering ook nog noodig oordeelt:

a. een spoorweg van *Rotterdam* langs *Dordrecht*, *Breda*, *Tilburg*, *'s Hertogenbosch* en *Helmond* naar *Roermond* en *Venlo*,

b. een spoorweg loopende vandaar naar de Pruissische grenzen,

c. een spoorweg van *Vlissingen* langs *Middelburg*, *Goes* en *Bergen op Zoom* naar *Rozendaal* en *Breda*.

Zonder voor alsnog te onderzoeken of de groote spoorweg-communicatien met het buitenland wel behoorden te worden toevertrouwd aan particuliere ondernemingen, aan namelooze vennootschappen, die geheel kunnen komen in de magt van vreemdelingen en daardoor gedirigeerd worden in het bijzonder belang van die vreemden in strijd met dat van Nederland; — zonder na te gaan in hoeverre het bedenkelijk kan zijn de communicatie langs den grooten weg naar het noorden en de Duitsche grenzen afhankelijk te maken van de min of meer goede verstandhouding tusschen twee vennootschappen, vestigt de commissie de aandacht der vergadering uitsluitend op de rigting der bovengenoemde wegen.

Volgens haar oordeel, is het hoofddoel der groote spoorweglijnen niet de trekvaarten of straatwegen van stad tot stad te vervangen, maar communicatien voor den groothandel te verschaffen langs den kortsten en daarom minst kostbaren weg.

Uit dit oogpunt beschouwd, acht zij de aansluiting van den nooder-spoorweg te *Arnhem* en zijne rigting van daar over *Zutphen* naar *Deventer* niet verkieslijk; de kortste weg van *Amsterdam* en *Rotterdam* naar de Duitsche grenzen wordt verkregen, wanneer de noorder-spoorweg zich te *Utrecht* aan den Rijnspoorweg aansluit en zich van daar regtstreeks op *Deventer* rigt.

De aanneming van het sub *a* genoemde plan der regering, hetwelk zou strekken tot bevestiging van de door den Heer *Bredius* aangevraagde concessie, acht de commissie ook niet wenschelijk.

Er zouden volgens dat plan boven en beneden *Dordrecht* twee draaibruggen over de rivier gelegd worden.

De commissie twijfelt of dit kan gezegd worden, hetzij in het bijzonder belang van *Rotterdam* en *Dordrecht*, hetzij in het algemeen handelsbelang te zijn; daar aan het passeren van draaibruggen met raasschepen en zee-stoombooten vele bezwaren verbonden zijn, en daarbij van tijd tot tijd aanvaringen te vreezen zijn, welke stilstand in het gebruik der spoorwegen zullen veroorzaken. Daardoor zullen lossingen en wederopladingen noodig worden, die zoowel tijdverlies als beschadiging van goederen zullen ten gevolge hebben.

Daarenboven, en dit raakt meer direct de belangen van dit gewest, wanneer de door de regering aangeduide rigting wordt aangenomen, dan zal geheel Noord-Holland voor het vervoer naar het zuidoosten en vice versa geen spoorweg hebben dan over *Rotterdam*, welke plaats niet dan langs een omweg te bereiken is.

Wanneer de weg over *Venlo* en *Roermond* naar *Maastricht* zich te *Utrecht* aan den Rijnspoorweg aansloot en van daar liep naar *'s Hertogenbosch*, hetzij over *Kuilenburg* en *Zalt-Bommel*, hetzij over *Maarsbergen* en *Tiel*, dan zou voor de belangen van Noord-Holland veel beter gezorgd zijn, zonder dat in deze rigting voor Zuid-Holland eenig bezwaar kan gelegen zijn, en terwijl men met veel eenvoudiger middelen tot overgang van rivieren zou kunnen volstaan.

Door de aangeduide wijzigingen in de beide behandelde spoorweglijnen zou bovendien nog een nadeel worden ontweken, waaraan men is blootgesteld wanneer beide volgens de bestaande plannen tot stand komen. Wanneer namelijk de noorderspoorweg te *Arnhem* begint, en de weg naar *Maastricht* over *Tilburg* loopt, en het spoorwegstelsel over het geheel aan stads-communicatien wordt dienstbaar gemaakt, dan is het te verwachten dat weldra ook *Arnhem* door een spoorweg over *Nijmegen* en *Grave* met *Tilburg* en deze plaats weder met *Turnhout* en ook met *Antwerpen* zal verbonden worden, en het gevolg zal zijn dat Nederland, zonder een goeden handelsweg voor zich zelven verkregen te hebben, aan de naburige rijken een zeer gemakkelijken weg voor den transito-handel zal bezorgd hebben.

De slotsom dezer overwegingen strekt om:

In de eerste plaats, als zijnde van urgentie, door de Provinciale Staten aan de Staten-Generaal te doen inzenden of aanbieden een adres, houdende bezwaren tegen de rigting van den spoorweg, voorloopig aan de Heeren *Sloet* en *Reuchlin* toegestaan, en tegen den aanleg van den spoorweg, in de memorie van toelichting, hiervoren vermeld, als noodig aangewezen tusschen *Rotterdam* en *Maastricht* over *Dordrecht* en *Tilburg*, en daartoe goed te keuren het bij het rapport gevoegde concept van zoodanig adres;

En in de tweede plaats, de commissie voor het overige van haar commissoriaal diligent te willen houden, met verlof om het haar opgedragen onderzoek te mogen voortzetten en daarvan in tijd en wijle, edoch zoo spoedig doenlijk, verslag uit te brengen, hetzij in eene daartoe bijeen te roepen buitengewone vergadering, hetzij, bijaldien het onderwerp zoodanig uitstel mogt gedoogen, in de aanstaande zomer-bijeenkomst.

In het bij dit rapport gevoegde concept-adres wordt gezegd, dat de leden der Provinciale Staten kort vóór hunne najaars-bijeenkomst hebben kunnen kennis nemen van het ontwerp van wet tot bekrachtiging van eenige artikelen der verleende concessie tot aanleg en exploitatie van den noorder-spoorweg, met de daarbij behoorende memorie van toelichting; en dat zij eerst door de openbaarwording van deze voordragt hebben kunnen vernemen of en welke toepassing was gegeven aan de verklaring, als motie van orde aangenomen door de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in hare zitting van 22 Februarij dezes jaars.

Daarop gaat het adres aldus voort:

„Wij zullen ons niet veroorloven hier te treden in eenig stelselmatig onderzoek der vrage, of de hoofd-spoorwegen, voor het algemeen belang noodzakelijk, door het verleenen van afzonderlijke concessien behooren te worden aangelegd. Dit vraagstuk in zijne algemeenheid is voor wijdloopige beschouwingen vatbaar, welke wij liever aan de eigene overwegingen van de beide Kamers der Staten-Generaal zouden willen toevertrouwen, en te eerder mogen en kunnen toevertrouwen, dewijl hare aandacht reeds op de bedenkingen, welke tegen de onvoorwaardelijke toepassing der bovengenoemde stelling zouden kunnen gemaakt worden, is gevestigd door een adres van den gemeenteraad der stad *Utrecht*.

„Intusschen zoo de voordragt en toelichting der Regering bij het gezegde wetsontwerp aan het licht gekomen, zoo de concessie, welke de Regering daarmede wil doen bekrachtigen, en de verdere concessien, welke zij mede noodzakelijk acht, moeten bewijzen, dat de stelling door de 2de Kamer der Staten-Generaal aangenomen volkomen juist en gegrond is, dan zouden wij integendeel met alle bescheidenheid van meening zijn, dat daaruit slechts twijfel aan de juistheid en gegrondheid kan ontstaan.

„Wel verre dat, zoo als toch de aangenomene motie van orde, volgens hare ondubbelzinnige uitdrukkingen bedoelt, *het algemeen belang* door de voorwaardelijk reeds toegestane en nu aan de bekrachtiging der wetgevende magt aangebodene concessie wordt bevorderd, kan men reeds bij eene oppervlakkige beschouwing ontwaren, dat daartoe van de algemeene schatkist, tot schraging van particuliere ondernemingen en speculatien enorme offers worden geëischt, welke (en de memorie van toelichting komt er genoegzaam voor uit) niet zoo uitgestrekt behoefden te zijn, indien de Staat zelf ondernam en beheerde, hetgeen de voordragt aan particuliere onderneming en beheer wil overlaten.

„Eenige millioenen worden aan die ondernemingen niet geleend, maar geschonken — de kostbare overtogt der groote wateren, welke den voorgenomen spoorweg doorsnijden, wordt met bruggen voor 's Rijks rekening daargesteld; verder wordt ten einde het bijeen brengen der noodige gelden aan de concessionarissen te vergemakkelijken, door het Rijk eene zoo hooge rente gegaranadeerd, dat zij een allerbelangrijkst renteverlies voor den Staat moet opleveren, de aandeelen ten gerieve der deelnemers boven pari moet doen stijgen en alzoo bij wijze van palliatief de Regering noodzaakt tot ruime deelneming uit 's lands penningen. Daartegenover behoudt het openbaar gezag, dat uit de openbare schatkist eigenlijk alles en wel ten duurste betaalt, niets dan een toeverzigt, deels openbaar geregteIijk, deels weinig meer dan contractueel, tegenover eene namelooze vennootschap, welke zoo zij te kort schiet, in hare aanvaarde verpligtingen, geen waarborg geeft dan eene ontbinding en liquidatie, welke bij spoorweg-maatschappijen weinig meer beteekent dan noodzaak van overname door den Staat; daargelaten, dat volgens onze wetgeving het aan zoodanige namelooze vennootschap volstrekt niet is te beletten, om, eenmaal geconstitueerd, hare inwendige huishouding des verkiezende te veranderen, zonder dat het Rijk daartegen eenig ander gezag kan doen gelden, dan haar belang, als deelnemer, wanneer niet gezondigd is tegen art. 37 van het wetboek van koophandel. Nu stelle men zich daarbij voor, zoo als reeds met spoorweg-maatschappijen gebeurd is, dat de grootste deelneming aan de onderwerpelijke concessie kan geraken in handen van vreemden, beschermd en ondersteund door hunne gouvernementen, zal dan niet ten slotte, bij deze door *Nederland* bekostigde onderneming, het *Nederlandsch* algemeen belang op den achtergrond en dat van vreemden op den voorgrond geraken? Buitendien als wij de meergemelde motie van orde wel begrijpen, dan schijnt zij te bedoelen, dat de Regering uit de aangevraagde concessie eene *keuze* doende, ook dan wanneer zij alles uit handen gaf, onder krachtig bedwang dat in éène hand zoude geven; maar het aangeboden wetsontwerp leert ons, zoowel als de memorie van toelichting, dat zulks geenzins in de plannen der Regering zoude liggen, dat de spoorweglijnen over en door ons vaderland zouden getrokken worden, met verbrokkeling in afzonderlijke concessien, welke door wederkeerige aanhaling en aansluiting het geheel zouden moeten vormen. Dit kan niet tot stand komen, dan ten gevolge van zuiver burgergeregtelijke overeenkomsten, waarbij het Rijk, de eigenlijk belanghebbende, geene andere partij kan zijn, dan de lijdende, nu eens om die overeenkomsten tot stand te brengen, dan weder om eene vredebreuk, welke op communicatie-verbreking zoude uitloopen, te verhoeden."

Verder worden in het adres tegen de ontworpene rigting van den noorder-spoorweg en van den spoorweg naar *Maastricht* dezelfde bezwaren aangevoerd, welke in het rapport der commissie zijn ontwikkeld.

De Voorzitter stelt voor niet dadelijk tot het in behandeling nemen van dit rapport overtegaan, ten einde te voorkomen dat worde afgeweken van de bepaling van het reglement van orde, dat de wijzigingen op de ter vergadering aanhangige voorstellen vóór den aanvang der beraadslagingen schriftelijk moeten worden ingediend en om toch aan de leden de gelegenheid niet te benemen tot het doen van voorstellen tot wijziging.

De vergadering wordt derhalve voor eenigen tijd geschorst.

Bij hare voortzetting deelt de Voorzitter mede, dat er drie amendementen op het door de commissie opgestelde ontwerp-adres zijn ingediend, namelijk één door den Heer *Sarphati*, één door de Heeren *Asser*, *Teding van Berkhout* en *Westerwoudt* en één door den Heer *Sloos*.

De Voorzitter stelt voor het amendement van den Heer *Sarphati* het eerst te behandelen.

Dit strekt om uit het adres weg te laten de 3de, 4de, 5de en 6de paragrafen, (de boven in haar geheel medegedeelde zinsneden), terwijl het amendement van de Heeren *Asser*, *Teding van Berkhout* en *Westerwoudt* strekt om van de derde alinea van het adres de tweede zinsnede aldus te stellen: „Dit vraagstuk in zijne algemeenheid is „voor wijdloopige beschouwingen vatbaar, welke wij aan „de eigene overwegingen van de beide kamers der Sta„ten-Generaal toevertrouwen" en de 4de, 5de en 6de alinea weg te laten.

Deze beide amendementen verschillen dus alleen hierin dat bij het eerste wordt voorgesteld de 3de alinea of paragraaf weg te laten, bij het tweede haar te wijzigen.

De Heer *Sarphati*, tot toelichting van zijn amendement het woord verkregen hebbende, zegt dan ook dat de bedoeling van zijn amendement dezelfde is als die van het tweede amendement. Het al of niet weglaten der derde paragraaf acht hij van minder belang; het komt meer aan op de weglating der drie volgende.

De weglating dezer zinsneden strekt om niet te bespreken vraagstukken van algemeenen aard, waarvan de behandeling aan de Staten-Generaal moet worden overgelaten.

Er is in die zinsneden gewezen op het nadeel, hetwelk verbonden is aan de deelneming van vreemden in den aanleg van onze spoorwegen. Spreker acht die aanwijzing weinig doelmatig met het oog op de bestaande verhouding in de tegenwoordige spoorwegmaatschappijen.

Immers de spoorwegen hier te lande zijn grootendeels in handen van vreemden, en het schijnt dat men ook in het vervolg hunne deelneming niet zal kunnen missen; waartoe dient het dan aan te wijzen, dat hieraan welligt eenig nadeel verbonden is?

Wat betreft de andere vraag, welke in de bovenbedoelde zinsneden wordt aangeroerd, of de aanleg van spoorwegen door den Staat wenschelijk is, deze is zoo gewigtig en veelomvattend, dat het niet raadzaam is daarover nu een gevoelen uit te spreken. Evenwel is het adres zoo gesteld, alsof de vergadering in dit opzigt een voorkeur heeft. Er worden voordeelen van den aanleg van

staatswege, nadeelen van het andere stelsel opgenoemd. Zijn aan het eerste stelsel al die voordeelen verbonden, dan zal aan den aanleg van staatswege de voorkeur dienen gegeven te worden; maar dat die voordeelen bestaan, wordt niet algemeen toegegeven; de 2de Kamer heeft ze niet erkend.

Spreker acht het dus wenschelijk dat de bedoelde zinsneden worden weggelaten; de woorden zelve van het adres: *Wij zullen ons niet veroorloven te treden in eenig stelselmatig onderzoek enz.*, geven naar zijne meening tot die weglating aanleiding.

Spreker verklaart ten slotte dat hetgeen hij met zijn amendement bedoeld heeft, even goed zal worden bereikt door de aanneming van het amendement van den Heer *Asser* c. s., waarmede hij zich geheel vereenigt.

De voorzitter merkt aan dat na deze verklaring, de beraadslagingen zich kunnen bepalen tot het tweede amendement, terwijl dat van den Heer *Sarphati* als vervallen kan worden beschouwd.

Daarop worden de beraadslagingen geopend over het amendement van den Heer *Asser* c. s.

De heer *Teding van Berkhout*, tot toelichting van dit amendement het woord bekomen hebbende, zegt niet dan met schroom te zijn overgegaan tot het voorstellen eener wijziging in het adres, waarvan hij de redactie prijst.

De bedoeling der voorstellers van het amendement is, dat de vergadering zich bij haar adres zal bepalen tot hetgeen tot hare competentie behoort.

Volgens de provinciale wet kunnen de Staten de belangen van hunne provincie bij de Staten-Generaal voorstaan.

Zij moeten zich dus ook daartoe bepalen; met het oog daarop kunnen zij de voorgestelde spoorweg-lijnen beoordeelen, maar mogen zich niet begeven in algemeene beschouwingen over dit onderwerp.

De voorstellers zijn doordrongen van het gewigt der vraag of de hoofdspoorwegen door het verleenen van afzonderlijke concessien dan wel door het rijk behooren te worden aangelegd, en willen dat in het adres op die vraag worde gewezen.

Hun voorstel strekt daarom, in afwijking van dat van den heer *Sarphati*, tot behoud van het eerste gedeelte der 3e alinea; verder willen zij echter ook niet gaan.

De vergadering kan zich niet inlaten met de vraag, of het wenschelijk is dat door het rijk tot den aanleg van spoorwegen worde overgegaan; die vraag is voor alle provincien van belang, is van algemeen belang.

Spreker zoude eene bevestigende beslissing gevaarlijk achten: men zoude daarvan later berouw kunnen hebben; hij acht het verkieslijk dat de vergadering zich geheel buiten die vraag houde en zich bepale tot hetgeen verder in het adres staat. Door zich niet in te laten met hetgeen gerekend moet worden tot de algemeene belangen te behooren, zal men zich beter kunnen concentreren op hetgeen speciaal deze provincie betreft.

De heer *Brugmans* zegt, dat inderdaad het bezwaar, tot wegneming waarvan het amendement strekt, niet bestaat.

De vorige spreker doet het voorkomen als of de Staten bij het adres nu reeds zouden ontwikkelen het voor- of nadeel van rijks en van geconcessioneerde spoorwegen.

Ware dit zoo, zij zouden dan toch nog over een provinciaal belang handelen, want dit is het niet minder omdat de zaak voor alle provincien van belang is.

Ingeval rijks-spoorwegen nadeelig of voordeelig voor de provincien zijn, dan kunnen de Staten van iedere provincie de tolk van hun gewest bij de hooge regering zijn.

Het adres gaat echter zoo ver niet; daarbij wordt gezegd dat de Staten zich niet veroorloven te treden in een onderzoek naar de hier bedoelde zaak. Dit zou ook werkelijk voorbarig zijn en bezwaarlijk in zoo korten tijd behoorlijk hebben kunnen geschieden.

Maar, zegt spreker, hoe komt dan hier de zaak van het verleenen van concessien ter sprake?

Dit staat in verband met de door de regering verleende concessie aan de heeren *Sloet* en *Reuchlin*.

De redenering in het adres is deze: Wij treden niet in een onderzoek naar de vraag of het wenschelijk is voor den aanleg van spoorwegen concessien te verleenen, maar zoo de nu verleende concessie het voortreffelijke van deze wijze van daarstelling van spoorwegen moet aantoonen, dan komen wij daartegen op.

De gemaakte bezwaren betreffen wel degelijk het provinciaal belang; wanneer de concessie meer kost dan de aanleg van een rijks-spoorweg, dan zal deze provincie meer moeten betalen dan noodig is.

Volgens spreker zal de vergadering hare bevoegdheid niet te buiten gaan, wanneer zij onder de aandacht van de Staten-Generaal brengt dat de verleende concessie niet is in het belang dezer provincie. Vooral zal zij de Staten-Generaal hierop mogen wijzen, omdat de concessie een uitvloeisel is van de motie van orde in de 2e kamer aangenomen.

Het is waar dat in het adres de bezwaren tegen den aanleg door particulieren in het algemeen genoemd zijn; dit is echter niet geschied met het doel om de vraag in het algemeen te beslissen. Men heeft alleen willen doen zien, dat *deze* concessie niet is in het belang van *deze* provincie. Dat zij welligt ook niet in het belang van andere provincien is, doet hier niets af.

Bij het rapport behoudt de commissie zich voor, een nader onderzoek te doen omtrent de vraag, of het wenschelijk is den aanleg van spoorwegen aan particuliere ondernemingen over te laten. In het concept-adres echter is men geheel op provinciaal terrein gebleven en heeft men de bedoelde vraag inderdaad niet behandeld.

De Heer *Teding van Berkhout* antwoordt dat de vorige spreker een beginsel heeft gesteld dat niet zonder bezwaar is. Hij heeft namelijk gezegd dat men het provinciaal belang niet uit het oog zou verloren hebben, wanneer men in het adres behandeld had de quaestie over de wenschelijkheid van rijksspoorwegen of geconcessioneerde spoorwegen; omdat, wanneer het laatste stelsel nadeelen oplevert voor alle provincien, ook deze provincie daardoor getroffen wordt.

Spreker kan dit niet toestemmen; hetgeen *alle* provincien evenzeer aangaat, dat behoort niet bij de provinciale staten maar bij de Staten-Generaal.

De bevoegdheid bij de provinciale wet aan de staten der provincien gegeven moet niet te ruim worden uitgelegd; anders zet men de deur voor alles open; van geen onderwerp van algemeen belang zou ten laatste de behandeling aan de provinciale staten kunnen ontzegd worden, daar bij elk onderwerp van dien aard in het eind alles neder komt op de belangen der ingezetenen, die in elk der provincien wonen.

De raad van *Amsterdam* heeft zich dan ook, naar spreker meent, om die reden van algemeene beschouwingen onthouden.

Dat het adres de meermalen genoemde quaestie in het geheel niet behandelt, zoo als de Heer *Brugmans* beweerd heeft, kan spreker niet toegeven. Er is inderdaad een geheele bladzijde aan die quaestie gewijd; alles wat daarbij te pas komt wordt in adres besproken. Wat, vraagt spreker, wat behoeven de provinciale staten als zoodanig zich met dat alles in te laten?

Men heeft ook gezegd, dat, als de verleende concessie te duur is, de provincie meer zal betalen dan noodig is. Maar dat is te zeggen dat de ingezetenen der provincie meer zullen betalen, en hetzelfde geldt dan van de inwoners van alle provincien, want allen betalen belastingen.

Eindelijk is nog door den vorigen spreker gezegd, dat men geene beslissing in 't algemeen heeft bedoeld. Maar het adres is toch ontegenzeggelijk zoo gesteld, dat men door de aanneming zeer stellig zal doen uitkomen dat de staten dezer provincie aan den aanleg van spoorwegen door den staat de voorkeur geven.

De Heer *Asser* heeft slechts weinig te voegen bij hetgeen reeds door den Heer *Teding van Berkhout* is aangevoerd.

Men heeft, zegt hij, door het amendement voor te stellen alleen willen opkomen tegen het principe, dat de vraag waarover de bestredene zinsneden handelen, een punt van overweging zou kunnen uitmaken. Met de redactie dier zinsneden zou men zich wel kunnen vereenigen, indien men het principe toegaf.

Het adres bevat algemeene en speciale beschouwingen; men heeft de eerste willen weren.

De Heer *Brugmans*, zegt spreker, heeft beweerd dat het voordeel van den aanleg van spoorwegen door den staat in het concept-adres niet is ontwikkeld. Hij kan dit niet toestemmen; de eenvoudige lezing van hetgeen men door het amendement wil doen wegvallen, schijnt hem in dit opzigt overtuigend.

Door de aanneming van het amendement zal de algemeene vraag of het beter is rijks-spoorwegen of geconcessioneerde spoorwegen te hebben, geheel ongeprae-judicieerd blijven.

En zij moet ook door deze vergadering niet geprae-judicieerd worden. Het zou onvoorzigtig zijn dit te doen.

In het buitenland ziet men de beide stelsels even goed werken; in Belgie vindt men staats-spoorwegen die boven allen lof verheven zijn; in Frankrijk en de Rijnprovincien geconcessioneerde spoorwegen, die uitmuntend kunnen genoemd worden. De fout schijnt dus niet in het een of andere systeem, maar in de toepassing te liggen.

Men heeft tegen het stelsel van concessien aangevoerd dat daardoor vreemde kapitalen het overwigt zullen verkrijgen.

Maar dit ligt niet aan de concessien zelve, maar hieraan dat de Nederlanders weinig geneigd zijn hun geld in spoorwegen te beleggen.

Daarentegen bestaat bij staats-spoorwegen een groot ongerief, namelijk dat er geene concurrentie is. Gesteld dat de staat het aanleggen van spoorwegen had op zich genomen en bij den aanleg de provincie Noord-Holland had uitgesloten, dan zou er bij het eenmaal aangenomen stelsel geen middel zijn om dit te herstellen.

Spreker wenscht zijne eigene meening over de vraag welk stelsel de voorkeur verdient, hier niet uit te spreken; maar hij heeft slechts willen aanwijzen dat zich zoo wel voor als tegen elk der stelsels het een en ander laat zeggen, om aan te toonen dat men onvoorzigtig zou handelen door zich over de vraag uit te laten.

Nadat de Heer *Sarphati* nog kortelijk heeft te kennen gegeven dat ook zijn amendement volstrekt niet gerigt was tegen de redactie van de bestredene zinsneden, vat de Heer *Brugmans* nogmaals het woord op om de tegen het adres gemaakte bedenkingen te beantwoorden. Hij merkt op dat geen van de vorige sprekers aanmerking gemaakt heeft op de in het adres gevoerde argumentatie tegen de concessie *Sloet en Reuchlin*. De eenige bedenking die men gemaakt heeft, is een exceptie van incompetentie. Men is dus thans verdwaald in eene staatsquaestie, de vraag namelijk, welke de competentie dezer vergadering is?

De opportuniteit dier vraag laat spreker in het midden, maar de opwerping der exceptie schijnt hem toe een anachronisme te zijn. Voor 12 jaren, toen de leden der Staten-Generaal door de Provinciale Staten, elk voor hun eigen gewest gekozen werden, kon men haar welligt met grond hebben opgeworpen. Toen waren er vertegenwoordigers van de provinciën in de Staten-Generaal en kon men dus ook de behartiging van provinciale belangen bij algemeene zaken aan hen overlaten. Maar thans worden de Staten-Generaal en de Provinciale Staten beide even direct gekozen; waarom zouden nu de laatstgenoemden zich niet kunnen inlaten met algemeene zaken, wanneer die ook hunne provincie aangaan?

Het komt er volgens spreker op aan, niet of dezelfde zaak ook voor andere provincien van belang is, maar of zij van belang is voor de provincie, in tegenoverstelling b. v. van eene gemeente.

Wat nu betreft de vraag wat er eigenlijk in het adres staat,— wanneer men, zegt spreker, de gebezigde woorden wil wantrouwen en er iets anders in zoeken dan zij bedoelen, het is niet mogelijk daartegen iets te doen; maar de woorden zelve zeggen dat men *niet* in de quaestie treedt, ofschoon er misschien eenige aanleiding voor zou zijn in de motie van orde, door de 2de Kamer aangenomen.

Men heeft alleen willen zeggen dat, zoo deze concessie het gewrocht is van het beginsel der 2de Kamer, dit gewrocht niet goed is. Het brengt nadeelen mede, die ook de stellers van het amendement moeten erkennen.

De Heer *Teding van Berkhout* wenscht nog een paar woorden in het midden te brengen. Hij vraagt en verkrijgt ten dien einde verlof om voor de derde maal het woord te voeren.

De Heer *Brugmans*, zegt hij, heeft aangemerkt dat door de verdedigers van het amendement niet is aangevallen de argumentatie tegen de concessie *Sloet en Reuchlin*. Spreker stemt dit volkomen toe. Men heeft inderdaad niets anders gewild dan eene exceptie van incompetentie opwerpen.

Op het gezegde van den Heer *Brugmans*, dat men een anachronisme zou begaan hebben en zich de Staten-Generaal zou hebben voorgesteld zooals die waren voor 12 jaren, antwoordt spreker door te wijzen op art. 74 der Grondwet; de Staten-Generaal vertegenwoordigen het geheele volk.

Aan hen is dus de behartiging der algemeene belangen opgedragen, niet aan de Staten der provincien.

Deze kunnen zich volgens de provinciale wet slechts als bij uitzondering inlaten met hetgeen tot de bemoeijingen der Staten-Generaal behoort, en dan nog wel om provinciale belangen voor te staan.

Het groote verschil tusschen de zienswijze van den heer *Brugmans* en die welke door spreker wordt voorgedragen, bestaat, volgens hem, hierin: dat de heer *Brugmans* provinciaal belang noemt hetgeen het belang is *ook* van eene zekere provincie, terwijl spreker er door verstaat het belang uitsluitend van ééne provincie.

De Voorzitter brengt nu het amendement in stemming. Het wordt met 31 tegen 21 stemmen verworpen.

Daarna worden de beraadslagingen geopend over het amendement, voorgesteld door den Heer *Sloos*, hetwelk strekt om aan het slot van het adres nog te voegen het navolgende:

„ De Provinciale Staten zouden echter vermeenen te kort te doen aan hunne roeping, als zij deze gelegenheid niet aangrepen om uwe vergadering ook nog op het hoog belang te wijzen, dat een groot gedeelte van Noord-Holland is hebbende bij eene verbinding van de hoofdstad des rijks met het *Nieuwe Diep*. Zij vertrouwen dat ook deze gewigtige aangelegenheid ter zijner tijd een punt van ernstige overweging uwer vergadering zal uitmaken".

Tot toelichting van zijn voorstel zegt de Heer *Sloos*, dat hij van het voorstel van den Heer *Opperdoes Alewijn* betere resultaten had gehoopt, dan nu zijn verkregen.

Het concept-adres drukt niets anders uit dan eene adhaesie aan het adres, ingediend door den raad van *Amsterdam*. Het belang der provincie had iets meer gevorderd.

In het adres wordt *Amsterdam*, hetwelk toch slechts een klein deel der provincie is, alleen op den voorgrond gesteld. Het doel van het voorgestelde amendement is, ook de belangen van het overige gedeelte van Noord-Holland in bescherming te nemen. De verbinding toch van *Amsterdam* met het *Nieuwe Diep* is voor een groot deel der provincie eene levensquaestie.

De Heer *Smit* erlangt daarna het woord en zegt dat hij wil trachten den Heer *Sloos* betere resultaten van het werk der commissie te doen zien.

Spreker is een voorstander van den aanleg van spoorwegen. In de vorige bijeenkomst heeft hij gestreden voor eene ruime uitlegging van het mandaat der commissie.

Hij zelf is zeer voor eene verbinding van *Amsterdam* met het *Nieuwe Diep*.

Die zaak is echter niet vergeten door de commissie; zij heeft die wel behandeld. Dit blijkt uit het rapport, hetwelk men niet van het adres moet scheiden.

De behandeling dezer zaak vorderde echter niet zoo dringenden spoed, en vermits voor het onderzoek daarvan tijd noodig is, heeft de commissie voor dit deel van hare taak diligent-verklaring verzocht.

Moeijelijk zou men zich hebben kunnen bepalen tot het enkel uitdrukken van eenen wensch ten aanzien der daarstelling eener verbinding van *Amsterdam* met het *Nieuwe Diep*. Had de commissie deze zaak reeds in behandeling genomen, dan zou de vergadering met regt een uitgewerkt plan verwacht hebben.

Daarenboven zou eene eenvoudige aanbeveling van deze zaak in het adres tot vergissing aanleiding kunnen geven, daar de Staten-Generaal zouden kunnen denken dat men het ontwerp van den Heer *Revius* wilde ondersteunen, hetgeen spreker niet gaarne als de bedoeling der vergadering zou willen zien aangemerkt.

Men wil zich nu alleen uitlaten over de aanhangige voorstellen betreffende den aanleg van spoorwegen; waren er nu ook van die voorstellen betreffende spoorwegen in Noord-Holland, dan was het de regte tijd om zich daarover te adresseren.

Spreker geeft aan den Heer *Sloos* in overweging zijn amendement in te trekken. Hij is van meening dat wanneer dit wordt verworpen, het den schijn zal hebben als of deze vergadering de zaak van den aanleg van eenen spoorweg in Noord-Holland niet van overwegend belang acht, terwijl aan den anderen kant, bij aanneming van het amendement, de bedoelde zaak er weinig door bevorderd zal worden.

De Heer *Sloos* antwoordt dat de rede van den vorigen spreker hem heeft doen zien, dat hij door de indiening van het amendement zijn oogmerk heeft bereikt. Hij wenschte slechts de verzekering te hebben dat de aanleg van eenen spoorweg in Noord-Holland door de commissie niet zou worden uit het oog verloren.

De Heer *Sloos* trekt daarop zijn amendement in.

De Voorzitter brengt thans in stemming het adres zoo als het door de commissie is ontworpen; 50 leden verklaren zich daar voor en 2 leden er tegen.

Zonder stemming wordt besloten de commissie voor zoo veel betreft het nog onvervulde gedeelte van hare taak voor diligent te houden, met verlof om na verkregen magtiging van den Koning, haar onderzoek voort te zetten en zoo spoedig doenlijk verslag uittebrengen.

De vergadering wordt daarop door den Voorzitter in naam des Konings gesloten.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ en ZONEN.

VERVOLG van de *Maandagsche*

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 November 1858.

*** **ZALIGER IS HET TE GEVEN DAN TE ONTVANGEN.**

Al wie nog iets van zijnen meerderen of minderen overvloed heeft af te zonderen, geve ook nu!

Dringend wordt door de ondergeteekenden de liefdadigheid ingeroepen ten behoeve van een' braven huisvader, die geheel buiten zijne schuld in hoogst behoeftige omstandigheden verkeert. Alleen tijdige en krachtdadige hulp, kan hem met zijne vrouw en zeven hulpbehoevende kinderen, voor de uiterste ellende behoeden. Bij het veelvuldig en luid beroep dat er dezer dagen op uwe milddadigheid gedaan wordt menschenvrienden! blijve ook de smeekstem van een' stille in den lande om erbarming en redding, niet onverhoord! God zelf bewege uwe harten, en leggen daartoe, bij de uitroep, die als van zelf op uwe lippen komt: „ daar is *zóó veel* te geven!" „ de vraag aan uw geweten: „ hoe veel ben ik gewoon te geven, „ gelijk de echte christen geeft, met *zelfopofferende* liefde?" Gaarne belasten zich de ondergeteekenden, die volkomen bekend zijn met het droevig lot van genoemden huisvader, met de ontvangst uwer gaven.

Amsterdam, G. J. VINKE, Pred^s^,
Keizersgracht bij de Reestraat.
14 *November* PH. R. HUGENHOLTZ, Pred^s^,
1858. Keizersgracht bij de Heerenstraat.

*** Ondertrouwd:
AMSTERDAM, J. C. WURFBAIN J. SZN.
18 November 1858. en
Eenige kennisgeving. A. E. VAN WANING BOLT.

*** Getrouwd:
ZWARTSLUIS, D. HÖFELT
den 13^den^ November en
1858. A. STEENBERGEN.

*** Getrouwd:
HELLEVOETSLUIS, W. A. TENCKINCK
18 November 1858. en
Eenige kennisgeving. S. A. C. A. BOONDERS.

*** Getrouwd:
H. F. WALLER,
ber^s^. Pred^t^. te *Loenen op de Veluwe*
AMSTERDAM, en
16 November 1858. P. C. VAN MARKEN.

*** Voorspoedig bevallen van een' ZOON, Vrouwe *E. B. J. LOSECAAT VERMEER*, geb. *DE JONG*.
BEEK, bij *Nijmegen*, 16 November 1858.

*** NAALDWIJK, 18 November 1858. Bevallen van een' ZOON *L. A. BRONGERS*, Echtgenoot van
Eenige kennisgeving. G. J. F. TYDEMAN.
Notaris.

*** Heden ontsliep in de hoop eens beteren levens, mijn geliefde Echtgenoot JOHANNES JACOBUS KELLER.
M. KELLER — MEIJER.
GOUDA, 18 November 1858.

*** Mijne geliefde Echtgenoot *J. M. JOOSTEN*, beviel heden voorspoedig van eene DOCHTER.
LAREN, 18 November 1858. H. JONKER.

*** Bevallen van eene DOCHTER *J. STROEVE* geb. *SCHUT*.
AMSTERDAM, 18 November 1858.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, de Hoog-Wel-Geboren Vrouwe *A. L. M. BOREEL*, geliefde Echtgenoote van
Mr. W. J. Baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG.
'S GRAVENHAGE den 19^den^ November 1858.

*** Heden beviel van eene DOCHTER *N. KLUMPES*, Echtgenoot van C. J. DE PECKER.
BLOEMENDAAL, 18 November 1858.

*** Bevallen van een' ZOON *SYTHOFF — VAN AMEYDEN*.
LEIDEN, 19 November 1858.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON *ALBERTINA WILHELMINA BRESTER*, geliefde Echtgenoot van J. H. VAN DER MEULEN L.Czn
AMSTERDAM, 19 November 1858.

*** Op heden is alhier na eene kortstondige ziekte overleden, in den ouderdom van ruim 77 jaren, Mejufvrouw CATHARINE SUZANNE POUPAR, Weduwe den Heer CORNELIS GEORGE RUMPFF. T. M. LOOMAN.
HAARLEM, J. VAN SERVELLEN,
13 Augustus 1858. Execut. Testamentair.
Strekkende deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Heden overleed in den ouderdom van ruim 74 jaren, AALTJE LIJCKLAMA, Wed. van den Heer *J. van der Ploeg*. Eenige kennisgeving.
HAARLEM, 14 November 1858.

*** Heden overleed, na een lijden van ruim 14 dagen, ons eenig hartelijk geliefd Zoontje ROBBERT CHRISTIAAN, in den nog jeugdigen leeftijd van zeven jaren, tot bittere droefheid van G. VAN OMMERING.
M. VAN OMMERING — BONDA.
HAZERSWOUDE, 15 November 1858.

*** Heden overleed plotseling in den ouderdom van 76 jaren, de Hoog-Edel-Gestrenge Heer PIETER YZAAK KNOLL VAN YERSEKE, gepensioneerd Generaal-Majoor der Infanterie, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en der Militaire Willems-Orde, en Officier van het Legioen van Eer. A. W. REMBGES,
GOES, J. H. DE LAAT DE KANTER.
den 16^den^ November Executeuren Testamentair.
1858. *Ook namens hunnen mede-Executeur* den Heer D. P. DOMINICUS.

*** Mijn dierbaar jongste Zoontje JACOBUS ALBERTUS, bezweek heden tot mijne bittere smart, onder een hevig maar kortstondig lijden, in den zoo aanvalligen leeftijd van even twee jaren. B. G. MEYBOOM,
AMSTERDAM, LANDSAAT.
15 November 1858. Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed ten gevolge eener kortstondige ongesteldheid in den ouderdom van negen-en-vijftig jaren, de Wel-Edele-Zeer-Geleerde Heer LAMBERTUS PETRUS PRINS, Medicinae Doctor enz. alhier, diep betreurd door mij en mijne Kinderen. G. WILLINGE,
OLDEBERKOOP, Wed. *L. P. Prins.*
16 November 1858.

*** Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna 70 jaren, na een langdurig en smartelijk lijden, de Wel-Edel-Gestrenge Heer Mr. FRANCISCUS JOANNES HOPPENBROUWERS, Oud-Regter bij de voormalige Regtbank van Eersten Aanleg te *Breda*, voorzien van de H. H. Sacramenten der Kerke.
BREDA, den 16^den^ November 1858.
Eenige algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** MIDDAGTERSTEEG, den 16^den^ November 1858 overleden, Mejufvrouw GEERTRUIDA JOHANNA VAN DER KAA, in den ouderdom van bijna 60 jaren.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed in den nog jeugdigen leeftijd van 19 jaren, den Sergeant L. F. W. VON MICHALOFSKI, bestemd voor het O. I. Leger.

Wij verliezen in hem een krijgskameraad die zich door dienstijver en voorbeeldig gedrag, de achting van ons allen heeft waardig gemaakt.
De gezamentlijke Onder-Officieren van het 3^e^ Bataillon des 7^e^ Regiment Infanterie.
DELFT, den 16^den^ November 1858.

*** Heden overleed alhier, na eene ziekte van ettelijke maanden, Mejufvrouw SOPHIA MARIA OVERBEEK, in den ouderdom van bijna 67 jaren.
HAARLEM, N. J. VAN BEMMEL.
16 November 1858. P. F. BOHN,
Execut. Testam.

*** Heden overleed ten gevolge eener beroerte, onze hartelijk geliefde Behuwd-moeder PIETERNELLA MEKERN, in den ouderdom van ruim 72 jaren. Slechts vier maanden overleefde zij onzen, ook door haar diep betreurden waardigen Vader.

Moge de Algoede haar het zalig wederzien hebben bereid en ons kracht en troost schenken om dezen dubbelen slag met onderwerping te dragen.
GORINCHEM, O. W. VAN BREDA.
17 November 1858. J. A. VAN BREDA.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, HENRIETTA GERARDA JOHANNA DOORMAN, in den leeftijd van 25 jaren, slechts drie jaren was ik met haar vereenigd. J. v. GRUTING.
UTRECHT, 17 November 1858.

*** Na eene allergelukkigste echtverbindtenis van ruim 37 jaren ontsliep heden in den Heer, tot bittere droefheid van mij, onze eenige Dochter en Behuwd-Zoon, mijne dierbare Echtgenoote CORNELIA ADRIANA GROEN VAN PRINSTERER. M. A. F. H. HOFFMAN.
'S GRAVENHAGE, den 17^den^ November 1858.

*** Heden overleed ons geliefd Kindje, JOHAN HERMAN ARNOLD, in den ouderdom van zeven maanden.
F. E. C. VAN DER HARDT ABERSON.
M. M. VAN DER HARDT ABERSON,
geb. VERSTEEGH.
ANGERLO, 18 November 1858.

*** Heden overleed na een langdurig doch geduldig lijden, onze hartelijk geliefde Dochter, SOPHIA JACOMINE, in den leeftijd van twintig jaren.
M. S. GUTTELING.
W. H. E. GUTTELING — KLEYN VAN WILLIGEN.
DELFT, den 18^den^ November 1858.

*** Heden overleed alhier, de Wel-Edel Gestrenge Heer M^r^. ZENO SALVERDA, in leven Bewaarder van de Hypotheken en het Kadaster enz., diep betreurd door zijne Echtgenoot en zijnen eenigen Zoon.
NIJMEGEN, den 19^den^ November 1858.
Eenige kennisgeving.

*** Voor de ontvangene blijken van deelneming bij het overlijden van hunnen dierbaren Broeder en Behuwd-Broeder, den Heer *M. A. van Heusde*, betuigen de ondergeteekenden bij deze hunnen hartelijken dank.
20 November 1858. *Uit aller Naam*,
N. WIJBO VAN HEUSDE.

*** Die iets verschuldigd is aan of te vorderen heeft, van de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen van NIESJE LOUW, in leven Huisvrouw van *Cornelis Baas*, te Venhuizen, aldaar overleden den 11^den^ Junij 1857 of van JACOB BAAS, in leven Timmerman, gewoond hebbende en overleden te Venhuizen den 22sten September jl., gelieve daarvan vóór 15 December aanstaande, betaling of opgaaf te doen, aan den Notaris DUKER, te Enkhuizen.

*** Men verlangt met 1 Januarij e. k., aan de openb. School op het Eiland Marken: Een HULPONDERWIJZER, op een Salaris van minstens *f* 100 boven de gewone verpleging. Men adressere zich met *franco* Brieven, aan den Burgemeester aldaar.

*** Een fatsoenlijk jong Mensch, van de Protestantsche Godsdienst, oud 19 jaren, met de Fransche-, Hoogd. en Eng. Talen bekend en sedert drie jaren in eene uitgebreide *Houthandel* werkzaam geweest zijnde, zag zich gaarne spoedig in eene dergelijke Zaak, tegen genot van een behoorlijk Salaris, als BOEKHOUDER geplaatst, waar tevens gelegenheid is zich verder in die Zaak te bekwamen. Adres onder Lett. A., bij de Heeren Wed. BORLEFFS & TEN HAVE, Boekh., Water, te Amsterdam.

*** Wordt gevraagd tegen Mei aanstaande: Eene BURGER-JUFVROUW of WEDUWE, bekwaam en genegen om aan jonge Meisjes grondig onderwijs te geven in de verschillende vakken, welke vereischten zijn bij knappe Dienstboden. Bij voorkeur zullen dezulken in aanmerking komen, die in de kookkunst bedreven zijn.
Adres met *franco* Brieven, onder Letter A., bij den Boekhandelaar P. H. VAN DEN HEUVELL, te Leyden.

*** **BORSTAANDOENINGEN.**
Verkoudheden, Zinkens, Heeschheid, Kinkhoest enz.

Uit de onderzoekingen, die door de Geneesheeren der Parijsche Hospitalen gedaan zijn, blijkt, dat de **Stroop en Borstkoekjes** der **Arabische Nafé**, van G. DELANGRENIER, te Parijs, de beste Borstmiddelen zijn om bovengenoemde *Aandoeningen* te bestrijden. Deze middelen maken eene uitzondering op andere bereidingen voor de Borst, dewijl zij noch *Opium* noch *Zuren* bevatten.

MAAGPIJNEN.
Maagontsteking, Ontsteking van Maag en Ingewanden, Overprikkeling.

De lijders aan Maagpijnen en geprikkelde Ingewanden zullen, in den door *Delangrenier* bereiden *Racahout*, eene voor de Maag geschikte Spijs vinden: door deszelfs *voedende* en opwekkende eigenschappen is deselve bijzonder geschikt voor *Vrouwen*, *Minnen* en *Kinderen*; deze zelfstandigheid bewaart de Kinderen voor *Engelsche Ziekte* en andere aan dien leeftijd eigene ongesteldheden.

Deze bereidingen zijn de *eenige*, die door de Geneeskundige *Academie* en *Faculteit* van Parijs goedgekeurd zijn.

Ten einde zich voor de Belgische namaak te behoeden en overtuigd te zijn dat dezelve uit de Fabriek van den Heer *Delangrenier te Parijs*, afkomstig zijn, moet men zich aan het *Hoofd-Depôt* voor Holland, bij den Heer *F. E. van Santen Kolff*, te Rotterdam, of de volgende Heeren Dépôt-Houders aanmelden, alwaar deze bereidingen *alléén* in Fleschen of Doosjes afgeleverd moeten worden, die met het *Cachet* van den Heer *Delangrenier* verzegeld zijn.

Alkmaar, *J. Schoon*; Amersfoort, *C. B. Kok*; Amsterdam, *H. H. Uloth*, Apotheker, op den Zeedijk; Arnhem, *F. Romeijn*; Bergen op Zoom, *J. J. Verlinden*; Breda, *A. P. Maassen*; Deventer, *Berghuis* en *van de Moer*; Dordrecht, *van Wageningen*; Doesburg, *D. Wilmerink*; Gorcum, *M. van 't Sant*; Gouda, *J. A. P. P. van der Heyden*; 's Gravenhage, *J. M van Renesse*, Apotheker; Haarlem, *Klinkert & Heynsius*; Harlingen, *P. L. Mirande Pz.*; Kronmenie, *H. van Vliet*; Leyden, *O. A. van Tricht*; Middelburg, *J. A. P. van Deynse*; Nijmegen, *J. H. Coenen*; Tholen, de Wed. *van Rijssel en Zn.*; Thiel, *A. J. Faassen*; Utrecht, *L. J. Grootendorst*, Apotheker; Vlaardingen, *J. M. Niedelstein Walter*; Zierikzee, *Ochtmans* en *de Bal*; Zutphen, *D. J. Muntendam*; Zwolle, de Wed. *J. S. Meulenhoff*.

*** Men verlangt met primo Mei 1859 voor eene kleine fatsoenlijke Prot. familie te Huur: Een goed onderhouden BUITENVERBLIJF, minstens 5 ruime Kamers bevattende, en behalve eenig Plantsoen van vermaak, een goede Moestuin bezittende, gelegen in de onmiddelijke nabijheid van eene Stad of van een welvarend Dorp, waar goede Scholen zijn, en den huurprijs van *f* 200 à *f* 250 niet te boven gaande. Reflecterenden adresseren zich *franco* bij P. ANDREÆ MENGER, Boekhandelaar, te Barneveld.

VERKOOPING
VAN
ZWARE EIKEN- EN DENNEN-BOOMEN
ONDER
Loenen op de Veluwe.

De Notaris VAN ITTERSUM, zal Donderdag den 25sten November 1858, des voormiddags ten 11 uren, in de Herberg *den Eikenboom*, te Loenen op de Veluwe, publiek verkoopen:

Onderscheidene perceelen zware EIKEN- en DENNENBOOMEN, geschikt voor *Bergroeden*, *Palen*, *Balken*, *Planken*, *Stijlen*, *Zaagblokken enz.*, staande bij en onder den huize *ter Horst*, te Loenen op de Veluwe.
Aanwijzer A. PELGRIM, Werkbaas aldaar.

*** N. J. VAN BEMMEL, J. H. BRINKMAN, J. VAN DER VLUGT, T. A. LIWIJN, N. WAALEWIJN en W. M. VAN BEMMEL, Makelaars, presenteren (als lasthebbende van hunne principalen) op Zaterdag den 27sten November 1858, in het Logement *de Gouden Leeuw*, te Haarlem, in publieke Veiling te Verkoopen, ten overstaan van den Notaris M^r^. P. MABÉ JR.:

Een HUIS en ERVE, staande en gelegen aan de Oostzijde van de Oudegracht, op den hoek van de Kalfspoort te Haarlem, get. Wijk 5, N°. 90, Kad. Sectie C, N°. 1009, groot 98 Ellen.

Breeder bij Billetten omschreven en nadere informatiën te bekomen bij bovengemelde Makelaars, zullende de bewijzen van Eigendom en Veilcondities, drie dagen voor en op den verkoopdag ter visie liggen ten Kantore van den Notaris voornoemd.

*** Men is voornemens: op den 25e November 1858, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van *D. Gerlagh*, aan den Ham, Gemeente Hoogland, nabij Amersfoort, in het openbaar te Verkoopen: Eene groote partij goede AFBRAAK, afkomstig van den aldaar gestaan hebbende *Standert Wind-Koornmolen*, waarbij onder meerder voorkomen: de Standert, Roeden, Wiel met Rensel en Luiwiel, Schoren, Balken, Stijlen, Planken; alles best Eikenhout; Maal- en Beuksteenen, enz.

*** **AANZIENLIJKE VERKOOPING VAN ONROERENDE GOEDEREN.**

Men is van meening ten overstaan van JOHANNES BERVOETS, Notaris te 's Gravenhage, op Woensdag den 24sten November 1858, des voormiddags ten elf ure, in *het Venduhuis der Notarissen*, in de Nobelstraat aldaar, in het openbaar te Veilen, en op Woensdag den 1sten December daaraanvolgende, mede des voormiddags ten elf ure, finaal in **dertig Perceelen** te Verkoopen:

De AMBACHTS-HEERLIJKHEID *VAN TIENHOVEN*, in het derde Kanton van het vijfde Arrondissement der Provincie Zuid-Holland, met alle zoodanige regten, geregtigheden en prerogativen, als daaraan verbonden zijn en thans uitgeoefend kunnen worden, mitsgaders TIENDEN en JAGTREGT; voorts twee BOEREN-HOFSTEDEN, met diverse partijen WEI-, HOOI-, BOUW- en GRIENDLANDEN, BOOMGAARD en UITERWAARDSLAND, alles staande en gelegen onder de Gemeenten Everdingen, Hagestein en Schoonrewoerd, te zamen ter grootte van 87 Bunders, 85 Roeden, 88 Ellen, en in het breede omschreven in de *Haarlemsche Courant* van den 27sten October laatstleden n°. 253.

*** Men zal, op Zaturdag 27 November 1858, des namiddags ten vijf ure, te Utrecht, achter St. Pieter, in *het Lokaal van Verkoopingen*, in het openbaar Verkoopen:

Een kapitaal, hecht, weldoortimmerd WINKELHUIS, met ERF, GROND, TUINHUIS, TUIN en KELDER, te Utrecht, aan de Noordzijde van het Oud Kerkhof, Wijk F, N°. 44; bevattende behalve eenen ruimen Winkel, zes zoo Beneden- als Bovenkamers, allen behangen en van Stookplaatsen voorzien, met Keukens, Zolder, Vliering, enz.

Verhuurd tot 1 November 1862, om *f* 500 in het jaar.

Breeder bij Biljetten en nadere onderrigtingen te bekomen, ten Kantore van de Notarissen VAN SCHERMBEEK en HONDIUS VAN DEN BROEK, te Utrecht.

*** De Exploiteur bij het Geregtshof in de kolonie Suriname zal over een jaar en zes weken, den dag nader te bepalen, publiek bij executie Verkoopen:

De verlatene PLANTAADJE „*BREEDEVOORT*” cum annexis, gelegen aan de rivier Beneden-Commewijne, aankomende de minderjarigen M. A.- W.- H. E.- J. C.- en A. JACKSON, op den 13den September 1858 onder sequestratie gebragt.

SIMON ABENDANON Sz.

Paramaribo, 20 *September* 1858.

*** Door W. H. KIRBERGER, te Amsterdam, wordt heden uitgeven ten voordeelen van het Asijl Steenbeek:

MAGDALENA.

EVANGELISCH JAARBOEKJE VOOR 1859.

Hoofdredacteur: *O. G. Heldring*. Bijdragen van Dr. *N. Beets*, Dr. *L. R. Beijnen*, *E. van Calcar Schiotling*, *I. da Costa*, *Erisa*, *J. H. Gunning Jr.*, *J. P. Hasebroek*, *O. G. Heldring*, *C. des Amorie van der Hoeven*, *H. J. Koenen*, *C. E. van Koetsveld*, *Henr. Mar. L****, Dr. *J. J. van Oosterzee*, *H. C. Rogge*, *M. Cohen Stuart*, *Tryfosa*, Mr. *J. de Vries Jsn.* en *Fred. Wijsman.* Met drie Platen en het Portret van **Dr. J. J. VAN OOSTERZEE**, naar eene photographie op Staal gegraveerd door C. Ed. TAUREL; gebonden in Prachtband. Prijs *f* 2,50.

Het Portret van Dr. J. J. VAN OOSTERZEE, afzonderlijk op groot papier (proefdruk.) Prijs *f* 1.

*** Bij J. G. BROESE te Utrecht, is uitgegeven:

INLEIDING TOT EENE GESCHIEDENIS DER

NEDERLANDSCHE DIPLOMATIE

DOOR

Mr. G. W. VREEDE.

2e Deel *f* 7,80.

Dit gedeelte behandelt voornamentlijk het hoogst merkwaardig leven en bedrijf van **Oldenbarneveld**, voorzeker een der belangrijkste tijdvakken uit de *Vaderlandsche Geschiedenis*. — Twee onzer Geleerde zeggen bij eene beoordeeling van hetzelve; — *Dit belangrijke Werk mag in de Bibliotheek van geen beschaafd Nederlander ontbreken*; — *De verdediging van* **Oldenbarneveld** *zal zeker eene van de belangrijkste bijdragen tot de kennis van onze geschiedenis blijven.*

*** Bij de ERVEN LOOSJES, Boekhandelaars en Boekdrukkers te Haarlem, ziet het licht:

EEN REISGEZELSCHAP,

Novellen, van J. J. CREMER.

Twee deelen. Met twee vignetten. Prijs *f* 3,00.

Ieder deel is ook afzonderlijk verkrijgbaar tegen den prijs van *f* 1,50.

Nog voorhanden van denzelfden Schrijver:

BETUWSCHE NOVELLEN.

Twee deelen in één band. Met twee vignetten. Prijs *f* 1,30.

NEDERLAND.

Naamlooze Vennootschap van Verzekering op het Leven,
Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 17 *Julij* 1858, *N°.* 57.

Maatschappelijk Kapitaal: EEN MILLIOEN GULDEN.

Kommissarissen: De HH. Mr. J. R. CORVER HOOFT, Lid van den Gemeenteraad van Amsterdam; Mr. H. A. HARTOGH, Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Amsterdam; A. LANGRAND DU MONCEAU, Grondeigenaar; H. RAHUSEN, Lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland en van de Kamer van Koophandel te Amsterdam; Jhr. Mr. R. J. SCHIMMELPENNINCK, Lid van de Tweede-Kamer der Staten-Generaal en Kamerheer van Z. M. den Koning; W. VROLIK, Hoogleeraar; R. DANIEL WOLTERBEEK, Lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland en van den Gemeenteraad van Amsterdam; F. J. Baron VAN WIJKERSLOOTH VAN WEERDESTEYN, Grondeigenaar, Kamerheer van Z. M. den Koning.

Directeuren: De HH. P. L. DUBOURCQ en J. BOS. *Agent* voor Haarlem, **S. C. RAVEN.**

WALTER SCOTT.

Bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, verscheen **dezer dagen** eene **Nieuwe Vertaling en goedkoope Uitgave** van.

WAVERLEY, OF ZESTIG JAAR GELEDEN.

Twee Deeltjes met Vignet. *f* 3,90.

In deze nieuwe goedkoope Editie bestaan mede reeds:

QUENTIN DURWARD.

Twee Deeltjes met Vignet. *f* 3,90.

DE OUDHEIDKENNER.

Twee Deeltjes met Vignet. *f* 3,90.

HET KASTEEL KENILWORTH.

Twee Deeltjes met Vignet. *f* 3,90.

HET HART VAN MID-LOTHIAN.

Twee Deeltjes met Vignet. *f* 3,95.

IVANHOE.

Twee Deeltjes met Portret. *f* 3,90.

De Vertalingen zijn herzien door **Dr. M. P. LINDO** en **S. J. V. D. BERGH.** Aan LEESGEZELSCHAPPEN worden deze nieuwe uitgaven aanbevolen. Voor *Geschenken* zijn ook Exemplaren in keurig rooden band te bekomen.

*** H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, geeft uit:

LEVEN, DOOD EN EEUWIGHEID.

OVERDENKINGEN

VAN

HEINRICH ZSCHOKKE.

UIT DE „STUNDEN DER ANDACHT” BIJEENVERZAMELD

EN VERTAALD DOOR

W. D. STATIUS MULLER,

Evang. Luth. Predikant te Schiedam.

Dit werk zal in ongeveer vier Afleveringen, ieder van 4 vellen druks, worden uitgegeven. — De prijs per Aflevering is DERTIG CENTS. — Het geheele werk, 400 Pagina's druks bevattende, zal niet meer kosten dan **f 1,20**, en spoedig voltooid zijn.

*** De Boekverkooper FREDERIK MULLER, te Amsterdam, zal in dit en het volgende jaar Verkoopen:

DE ZEER UITGEBREIDE EN VOORTREFFELIJKE

BIBLIOTHEEK

VAN

Dr. J. J. VAN VOORST,

Rustend Predikant der Hervormde Gemeente te Amsterdam, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz.

Deze Bibliotheek zal in Vijf Afdeelingen verkocht worden.

1e *Afdeeling:*
NEDERLANDSCH-HISTORISCHE
ATLAS. — PORTRETTEN.
De Catalogus is daarvan *heden* te bekomen à 50 Cents.
Verkooping 29, 30 November.

2e *Afdeeling:*
GODGELEERDHEID.
De Catalogus dezer zeer rijke collectie wordt gedrukt en zal in December verkrijgbaar zijn.
Verkooping einde Januarij 1859.

3e *Afdeeling:*
GESCHIEDENIS. OUDHEDEN.
Verkooping einde Maart 1859.

4e *Afdeeling:*
LETTERKUNDE. DISSERTATIEN.
SCHOONE KUNSTEN.
Verkooping September 1859.

5e *Afdeeling:*
HANDSCHRIFTEN. Bij uitstek rijke Verzameling.
Verkooping Mei 1859.

*** **Uitgave van G. T. N. SURINGAR te Leeuwarden.**

Prof. F. KAISER en Dr. E. M. BEIMA.

BESCHOUWINGEN VAN DEN

STERRENHEMEL

EN

NATUURKUNDIGE BESCHRIJVING VAN ONZEN AARDBOL.

Prijs *f* 7,50.

Dit werk het eerste deel vormende van de geheel nieuwe uitgaaf van UILKENS, *de volmaaktheden van den Schepper in zijne Schepselen beschouwd*, is thans afzonderlijk verkrijgbaar even als de andere deelen, die de navolgende onderwerpen behandelen:

DE BESTANDDEELEN EN EIGENSCHAPPEN DER LUCHT EN DE BESTANDDEELEN VAN ONZEN DAMPKRING, door Prof. C. J. MATTHES. . . . . *f* 6,90.
NATUURLIJKE GESCHIEDENIS VAN HET DIERENRIJK, door Prof. J. VAN DER HOEVEN. Met vele platen. . . . . *f* 8,—
NATUURLIJKE GESCHIEDENIS VAN HET PLANTENRIJK, door Prof. H. C. VAN HALL. Met Platen. . . . . *f* 5,75.
DE DELFSTOFFEN EN DE GESCHIEDENIS DER AARDE, door Prof. F. A. W. MIQUEL. Met vele Platen. . . . . *f* 8,50.

De prijs van het Complete werk, met gegrav. *titels en portretten* is in cartonnen banden *f* 37,50; in linnen banden *f* 41,50.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDE EN ZONEN.